روزنامهٔ رسمی کشور شاهنشاهی ایران

شامل : متن قوانین - تصویبنامه ها - صورت مفصل مذاکرات مجلس شورای ملی
سؤالات - اخبار رسمی - فرامین - انتصابات - آئین نامه ها - بخشنامه ها - آگهی های رسمی

سال اول - شماره ۲۵۳
صفحهٔ ۸۹۶

مدیر سید محمد هاشمی نمایندهٔ مجلس شورای ملی

۳ شنبه ٤ دی ماه ۱۳۲٤

دوره چهاردهم قانونگذاری

شماره مسلسل ۱۴۵۳

مذاکرات مجلس

بقیه جلسه ۱۷۴

مجلس نیم ساعت قبل از ظهر روز دوشنبه سوم دی ماه ۱۳۲٤ مجدداً بریاست آقای ملك مدنی نایب رئیس تشکیل گردید .

فهرست مطالب :

۱ - بیانات آقای طوسی
۲ - شور در مادهٔ اول لایحهٔ چهاردوازدهم بودجه
۳ - اعلام تنفس و تعطیل جلسه .

نایب رئیس — چون جلسه بطور تنفس تعطیل شده بنابراین دنبالهٔ مذاکرات جلسهٔ قبل باید گرفته شود در جلسه قبل پیشنهاد کفایت مذاکرات شد ومیبایستی رای گرفته شود ولی چون آنروز عده کافی نبود موکول بامروز شد بنابراین منتظر هستیم که عده برای رای کافی شود (اردلان - بفرمائید بیایند) (دکتر رادمنش — اجازه بفرمائید صحبت شود تا عده کافی شود) وضمناً آقای طوسی هم دو دفعه تذکر داده اند که چند عریضه دارند که میخواهند تقدیم مجلس کنند ممکن است بعد از اخذ رای این کار را بفرمایند

دکتر رادمنش — اجازه بفرمائید فعلا نوبت هر کس هست صحبت کند تا عده کافی شود فعلا که عده برای رای کافی نیست

۱- بیانات آقای طوسی

نایب رئیس — آقای طوسی .

طوسی — بنده از مدتی قبل عرایض بسیاری دارم که باید بعرض مجلس برسانم ولی نظر باینکه از جهات عدیده وکارهای لازمی که در مجلس بود نخواستم صحبت کنم وحالا هم خودداری میکنم فقط چند فقره عرایض است که ببنده داده شده وباید قسم خواسته اند که تقدیم مجلس شود و بیشتر آنها مربوط است بآقایان کارمندان وچون در این موقع آقای وزیر دارائی بایك نظریهٔ خوبی یك لوایحی تقدیم مجلس کردند ممکن است منظور آن کارمندان هم تامین شده باشد این است که بنده آن عرایض را خلاصه کرده ام وتقدیم میکنم تا جلب توجهشان بشود یکی از آن عرایض بموجب این همه امضاها که ملاحظه میفرمائید مال آقایان کارمندان وزارتخانه ها ودوائر مستقل دولتی است واینجا رؤسای آنها هستند که هر یك از رؤسای آنها بنام کارمندان خود امضاء کرده اند وتقدیم داشته اند مفاد تقاضاهای آنها را بنده خلاصه کردم که حالا عرض میکنم.

۱ - همهٔ کارمندان دولت باشتباه اهل سوء استفاده شناخته شده اند امضاء رسمی و یا سابقه در این چند سال اشباه وانائیه وآنچه داشته ممکن بوده است برای کسر خرج بفروش برسد از دست داده وبعسرت بسر میبرند معهذا از وظیفه شناسی وصحت عمل منحرف نشده اند متهمین بامر تکبین اعمال خلاف اکثراً اشخاص بی سابقهٔ هستند که بدون توجه بصلاحیت آنها بطور موقت استخدام شده اند و مسئولیت خرابکاری آنها هم بیشتر متوجه مقاماتی است که آنها را پذیرفته اند وهمینطور هم هست یك عده مستخدم بدون جهت در این چند سال استخدام شده اند و آنها خرجشان تحمیل به مملکت ودولت شده وامروز هم گرفتار آنها هستید واگر عیبی هم پیدا شده از ناحیه آنها پیدا شده نه اینکه از کارمندان قدیمی دولت .

۲- شکایت از مکفی نبودن حقوق درمقابل هزینهٔ سنگین فعلی واین که در این چند سال اخیر همه جهت حقوقات با اضافه و کمك تا پایه شش دو برابر و به پایه های هفت وهشت یکبرابر ونیم وبه پایه ۹ یك برابر علاوه شده لکن هزینهٔ زندگی ده برابر ترقی کرده و دولتها (غیر از آنچه گفته شد) درهیچ قسمت وبهیچ عنوان حتی درپائین آوردن سطح زندگی بکارمندان کمکی نکرده واقدام مؤثری بعمل نیاورده و دیگر کارمندان بااین وضعیت ومشکلات بادامه زندگی قادر نیستند .

۳ - چون تابحال اکثراً تغییر سازمان وزارتخانه ها وادارات از لحاظ اجرای نظریات شخصی و نصب دوستان و نزدیکان و تامین منظور و موقعیت گل سرسبدها بوده وتصور نمیرود در آتیه هم این فکر و وضعیت عوض شود برای جلوگیری از پارهٔ تبعیضات واصلاح تشکیلات بهتر این است هر وزارتخانه ۳۶ نفر از کارمندان صحیح العمل کارآزموده خود را بمجلس شورای ملی معرفی نمایند تا از بین آنها (نظیر دیوان

روزنامهٔ یومیه

فهرست مندرجات

۱ - بقیه مذاکرات یکصد وهفتاد وچهارمین جلسه مجلس شورای ملی صفحه ۱-۱۱
۲ - اخبار مجلس » ۱۱
۳ - تصویبنامه » ۱۱
٤ - سئوالات نمایندگان » ۱۱
٥ - انتصابات و احکام » ۱۲
٦ - آگهی های رسمی و ثبتی » ۱۳

محاسبات) ۱۲ نفر انتخاب و بنام شورای عالی وزارتخانه برای مدت معینی اختیار سازمان و انتصاب و انتقالات کارمندان و وزارتخانه‌ها باین شورا باشد.

۴ - طرح سازمان وزارتخانه ها هرچه زودتر بانظر شورای عالی یا کمیسیونی از نمایندگان مجلس شورای ملی ورجال صالح کشور تنظیم وقانون آن از مجلس شورای ملی بگذرد که هرروز بعنوانی نتوانند تغییر دهند.

۵ - اشخاصیکه بواسطهٔ درآمد شخصی برای اعاشه بحقوق دولتی احتیاج ندارند از ردیف شاغلین خارج شوند.

۶ - چون اشل حقوق نسبت بسطح زندگی ۱۳۰۲ تعیین شده شایسته است باوضعیت زندگی و بهای کالاهای امروز تشخیص وتعیین گردد.

۷ - بوضعیت اشخاصیکه از ۱۳۲۰ واردخدمات دولتی گردیده‌اند دقیقاً رسیدگی وتکلیف آنهارامعلوم نمایند (منظور این‌است آنهاکه صلاحیت وشایستگی ندارند از کار بر کنار شوند.)

۸ - هیچ کارمندی قبل از محاکمه واثبات تقصیر بیکار نشود.

۹ - هراختیاری راجع بسازمان وزارتخانه ها قبلا داده شده ملغی واز این تاریخ هرتغییری بانظر شورای عالی یا کمیسیون عالی پیش گفته باشد.

۱۰ - دولت مجاز باشد در ۱۳۲۴ و ۱۳۲۵ کارمندانی که سن آنها بیش از ۵۵ ودارای ۲۵ سال خدمت باشند بایك چهلم آخرین حقوق بعده سنوات خدمت باز نشسته نماید.

۱۱ — کارمندانی که بیش از سی سال پیشینه خدمت داشته باشند و تقاضای بازنشستگی نمایند بایك سی وپنجم آخرین حقوق بعدهٔ سنوات خدمت بازنشسته شوند.

۱۲ - دو ثلث بلا کسر حقوق بازنشستگان یاآنهائی که بسن بازنشستگی رسیده اند بعد از فوت بوراث آنها داده شود.

۱۳ - کارمندانی که قبل از رسیدن بسن بازنشستگی فوت میشوند تمام کسور بازنشستگی که از ابتدای خدمت ازحقوق آنها کسر شده یکجا بوراث آنان پرداخته شود.

۱۴ - دولت مجاز باشد حقوق بازنشستگان را باختلاف سن درمقابل پرداخت از ده تا شش سال حقوق استحقاقی آنها نقداً یابوسیله تقسیم خالصجات، یاسهام کارخانجات دولتی خریداری نماید این یك فقره عریضهٔ کارمندان دولت بود که بعرض رسید.

نایب رئیس - آقای طوسی مطالبتان را مختصرتر بفرمائید چون عده برای رأی کافی شده است

طوسی - میفرمائید باقی عرایضم را نکنم چشم ولی آقایان بدانید درمجلس شورای ملی استبداد است. استبداد است با صدای بلند میگویم استبداد است وبهیچوجه نمونه ازمجلس شورای ملی نیست

حاذقی - تکذیب میکنم آقای طوسی

نایب رئیس - بقیه مطالبتان را ممکن است در جلسهٔ بعد بفرمائید.

۲. شور درماده اول لایحه چهار دوازدهم بودجه

نایب رئیس - چون پیشنهاد کفایت مذاکرات شده بود رأی میگیریم بکفایت مذاکرات آقایانیکه موافقند قیام فرمایند (اغلب قیام نمودند) تصویب شد. رأی میگیریم بورود در شور مواد آقایانیکه موافقند قیام فرمایند (اکثر بر خاستند) تصویب شد. ماده اول مطرح است. آقای دکتر رادمنش

دکتر رادمنش — بنده اولا بطرز ادارهٔ مجلس اعتراض دارم برای این که تا بحال چندین مرتبه اتفاق افتاده است که ازطرف مقام ریاست سعی شده است که ما حرف نزنیم نمیدانم چه اصراری است که ما نباید حرف بزنیم. در موضوع بیانی که آقای حکیم الملك این جا کردند بنده سوم اسم نوشته بودم و نگذاشتند بنده حرف بزنم وبعد آقای فرهودی آمدند بجای آقای دشتی درصورتیکه آقای دشتی گفتند که من بهیچوجه اجازه نخواسته بودم با وجود این آقای فرهودی آمدند این جا وصحبت کردند (فرهودی - خودبنده اجازه خواسته بودم) الان اسامی آنجاهست درصورتیکه آقای فرهودی بهیچوجه جزء لیست آقایانی که اجازه خواسته بودند ذکر نشده بود آن بجای خودش. امروز هم که نوبت بنده بود و میبایستی صحبت میکردم جناب آقای ملك مدنی با وجودی که عده برای مذاکره کافی بود صلاح ندانستند که وارد موضوع بشویم و بعد هم بآقای طوسی اجازه دادند که یك مطالبی را این جا بحث کنند که نفهمیدیم اساساً قبل از دستور بود. یا بعد از دستور یا وسط دستور اساسا دستور یك چیز معینی است و نمیشود در وسط دستور بیك کسی قبل از دستور یا بعد از دستور اجازه داد بیاید این جا صحبت کند. بنده ازاین کار این نتیجه را میگیرم که فقط منظور آقای ملك مدنی این بود که بنده این جا صحبت نکنم بنده باین عمل اعتراض میکنم وخواهش میکنم اعتراضم در صورت مجلس درج بشود و حالا راجع بمواد عرض میکنم...

نایب رئیس - اجازه بفرمائید اول جوابتان را عرض کنم که رفع اشتباه ازتان بشود که باخیال فارغ صحبت کنید. جنابعالی درصورت موافق ومخالف بنام مخالف اسم نویسی کرده بودید واجازه خواسته بودید جلسهٔ پیش کفایت مذاکرات پیشنهاد شد ومذاکره شد و موکول برای شد دیگر برای جناب عالی نوبت در کلیات باقی نمی ماند (دکتر رادمنش - بعد از آنکه منتهی برای شد عدهٔ صحبت کردند) جناب عالی اجازه بفرمائید جوابتان را عرض کنم برای این که رفع سوء تفاهم از آقا بشود. بعد از آن آقای طوسی چند جلسه اجازه خواسته بودند صحبت کنند صورت خلاصه هم هست که میخواستند صحبت کنند امروز دیدیم عده برای رأی کافی نیست تقاضا کردند که دوسه تا عریضه است مال کارمندان دولت میخواهند تقدیم کنند و اجازه بایشان داده شد و جناب عالی هم که دراین لایحه اجازه خواسته بودید و نوبتتان هست الان اولین وکسی هستید که صحبت میکنید چطور می فرمائید که نمیگذارند صحبت کنید (دکتر رادمنش — بنده میخواستم در کلیات صحبت کنم) (فاطمی — در ماده اول هم میتوانید در کلیات فرمایشاتتان را بفرمائید) در ماده اول هم میتوانید در کلیات صحبت کنید خواهش میکنم بفرمائید شما که یك نفر تحصیل کرده هستید درفرمایشات خودتان دقت بفرمائید اگر اهمال فرضی شد آنوقت بفرمائید.

دکتر رادمنش — بنده دقت میکنم همان طور را که دیروز بعرض مجلس شورای ملی رساندم این لایحه که بمجلس شورای ملی پیشنهاد شده است آخرین لایحه ایست راجع ببودجه که بمجلس آمده است بنا براین ما دیگر موقعیت دیگری نخواهیم داشت که راجع ببودجه کشور و راجع بسیاست مالی و اقتصادی کشور صحبت کنیم این بود که بنده اصرار داشتم که در این موقع که تقریباً آخرین فرصتی است برای ما که راجع بسیاست مالی کشور صحبت کرده باشیم میخواستم در کلیات مطالبی را بعرض آقایان نمایندگان مجلس شورای ملی برسانم. بنده همیشه این موضوع را در اینجا متذکر شده‌ام که بودجه ما بیك نسبت معینی بین وزارت خانه‌ها تقسیم نشده است اخیراً آقای وزیر دارائی طرحی در این خصوص آورده‌اند بنده ازمضمون آن طرح اطلاعی ندارم ولی چیزی که هست بایستی عوائد مالیه کشور بیك نسبت عادلانه بین وزارتخانه‌ها تقسیم شود بایستی دید که ما از لحاظ فرهنگ، ازلحاظ بهداشت، ازلحاظ راه وساختمان چه احتیاجاتی داریم؟ وچقدر ازبودجه را باید صرف این احتیاجات بکنیم بعکس تا کنون اینطور معمول بوده است که قسمت اعظم بودجه صرف مصارفی میشده است که بهیچوجه برای این کشور وبرای ملت ایران مفید واقع نشده ونمیشود ونخواهد هم شد بااین سختی ما داریم قسمت اعظم بودجه کشور را صرف وزارت جنك، صرف قوای تامینیه مینمائیم بنده تا بحال مکرر گفته‌ام راه امنیت این راهی نیست که هیئت حاکمه ما تا کنون پیموده است عوض این خرجها مدرسه باید ساخت عدالت راباید توسعه داد تامردم ساکت باشند. مردم را سیر کرد ومردم را بایدراضی کرد. بمردم باید دوا داد مردم لخت وگرسنه را اگر بجای این پانزده میلیون پانزده میلیون دیگر مسلح داشته باشیم نمیشود آنهارا حفظ کرد بنابرین بنده عقیده دارم که باید بودجه کشور بنسبت بین وزارتخانه‌ها و در درجه اول بفرهنك و بهداشت و چیزهائی که اسباب آبادی وعمران کشور است صرف بشود نه اینکه قسمت اعظم بودجه بمصرفی برسد که بهیچوجه از آن کشور ماوملت ایران استفاده نکند. موضوع دوم این است که حالا ما آمدیم بنسبت ایالات وولایات وبلوك ودهات بودجهٔ خودمانرا تقسیم کردیم نه اینکه قسمت اعظم بودجه صرف یك جاهائی بشود آنوقت یك قسمتهای بزرگی از مملکت هیچ ازاین بودجه استفاده نکنند در صورتیکه در مالیات دادن همه مردم سهیم هستند ولی در استفادهٔ ازاین مالیات یك عده ای اساسا استفاده نمیکنند بنده بارها گفته‌ام بآقای لقمان الملك وزیر محترم بهداری که چند بلوك مادر حوزهٔ لاهیجان داریم که سی هزار نفر چهل هزار نفر جمعیت هست مثل عمارلو وسیاهکل وچندین مرتبه هم اینجانب ذکر داده‌ام و تاکنون هنوز یك طبیب. یك دواساز. یایك کیلو دوا فرستاده نشده است (اردلان — مستشار هست آقا) در صورتیکه آنها هم مالیات میدهند وقتیکه پخش قند وشکر هست بآنها نمیدهند وقتیکه قماش هست بآنها نمیدهند وقتیکه مالیات از آنها میگیرند امنیه میرود توی سر آنها میزنند. از مزایای هیئت جا که ازلحاظ زور وفشار استفاده میکنند ولی ازمزایای حقیقی که باید استفاده کنند استفاده نمیکنند (اردلان — مستشار بهداری هست آقا) طرحی که داده شده است مشتمل یکسلسله مخارجاتی

است که بطور قطع بنیه مالی و اقتصادی کشور تقاضای پرداخت چنین مخارجی را ندارد. یك کشوری که عایداتش بسیار محدود است یك کشوری که تمام مردم دریك زحمت و شکنجهٔ روحی زندگی میکنند وکیل مجلسش هم نمیتواند باماهی هفتصد تومان قند کیلوئی ده تومان بخرد چطور شما منتظر هستید که مردم بروند کشمش بخرند وبانچائی بخورند آنوقت یك چنین ملتی چطور ممکن است میلیارد میلیون میلیون ریال دولار وصدها هزار ارابه بایك ماده بایك تبصره خرج بکند این برخلاف انصاف است. این بر خلاف وجدان است بعقیدهٔ من این خیانت بمملکت است (صحیح است) دراین بودجه و طرحی که داده شده است چون دیدند که نمیتوانند بهیچوجه این پول را بپردازند اجازه داده شده است ازعواید دولت ازعوایدی که هنوز موعدش نرسیده است ازآن عواید استفاده کنند واگر آن عواید هم تازه صندوق خالی مارا پر نکند حق دارند قرض هم بکنند خلاصه این کاریکه آقایان میکنند نه تنها امروز مارا بیك مصیبتی گرفتار میکنند بلکه دولتهای بعد که ده سال دیگر هم خواهند آمد آنها هم بچنین مصیبتی گرفتار خواهند شد که این طرح تهیه کرده است (وزیر دارائی — چنین چیزی نیست) یك اسلوب تازه درطرحهای ما اختیار شده است که اصلا ماده وعده مواد کم شده است آنوقت از ابجد وهوز وحطی شروع کرده اند وواردیك. دو. سه چهار درست کرده اند شما می بینید ده تا طرح هست ودوتا مادهٔ کوچولو دارد وسه تا. ابجد. هوز وحطی ویك ودو وسه وچهار درصورتیکه هر کدام ازآنها باید یك ماده باشد البته دلیل میآورند که چون مجلس حاضر نیست صحبت بکند. حاضر نیست که تصویب کند ما مجبوریم که بابجد وهوز وحطی بپردازیم. اما طرز عمل دولت راجع بپرداختها، پرداختهای دولتی منظم انجام نمیگیرد بنده بارها راجع بچای لاهیجان اینجا در مجلس عرض کردم چون یکی ازمحصولات درجه اول حوزهٔ انتخابیهٔ بنده است وچندین صدهزار نفر از این منبع زندگی میکنند (صحیح است) دولت آمده است قرار داد کرده است که این چای را که عرضه میکنید ومطابق استاندارد دولتی هست بخرند وهر کدام را که نخواستند بخرند ببرند دربازار آزاد بفروشند برای آنها پول نمیفرستند این قرارداد را داده است ولی پول برای آنها نمیفرستند که این چائیها را بخرد در این یکی دوماه اخیر که این سر وصداها بلند شده است اساسا پول نقاط شمالی فرستاده نمیشود چه نتیجه میگیریم از این؟ نتیجه میگیریم از این که اهالی شمالی بگویند که ما دیگر کاری بشما ها نداریم. این وضع یك وضع بسیار بدی است این یك سیاستی است که بطور بدهدایت میشود ومیخواهند زور زور کی یك قسمت از خاك ایران را از ایران منتزع بکنند (اردلان — خدانکند) دوماه است که ما مراجعه میکنیم ومیگوئیم آقا پول بفرستید برای آنها پول نمیفرستند ببانکها دستور داده‌اند که اصلا حواله نگیرند. بانکها تقریبا پدرشان بسته است خلاصه اوضاع اقتصادی درایالات شمالی بکلی مسکوت ومسدود مانده است اهالی شمال چه کنند؟ یعنی شما میخواهید بگوئید که نروید دمکرات بشوید بااین عملیات شما می‌خواهید بگوئید نروید دمکرات بشوید؟ اینها اطلب دارند طلبشان را دولت نمیپردازد. بنده رفتم ببانك ملی گفتم آقا چرا یك کسی که هزار و پانصد تومان پول آورده ببانك ملی داده است چرا پولش را ببانك تهران حواله نداده اید گفت چون پول نقل وانتقالش برای ما مشکل است هزار و پانصد تومان برای یك بانك ملی ارزشی ندارد یا در بانك را ببندید یا هزار و پانصد تومان را چك برای آنها صادر کنید اگر شما پول آنجا دارید و نمیتوانید نقل وانتقال دهید اینجا بنده ضمانت میدهم که هرقدر پول داشته باشید در اینجا شما نقل و وانتقال بدهید بمسئولیت خودم ولی نمیگذارید و برای خرید چای پول نمیفرستید و همچنین برای کارهای دیگر این کارها عواقب بسیار وخیمی دارد ویك سیاست بسیار غلطی است که دارد بدست دولت انجام میگیرد بنده گمان میکنم بجاهای بسیار بدی منجر شود وموجب عصیان وموجب قیام وموجب شکایت عمومی شود در اینصورت بنده بآنها حق میدهم وقتی که مرکز توجه نداشته باشد که مردم چه میکنند مردم مجبور میشوند که خودشان سرنوشت خودشان را اداره بکنند. ازعطیه ملوکانه برای بیمارستان پهلوی و لاهیجان یك مبالغی پول فرستاده شده اقساط اولیه‌اش را داده‌اند بعد از این سر وصداها اقساط بعدیش را نداده‌اند، پول خلاصه نمیخواهند بفرستند از اینجا به بیرون پول بنقاط شمالی نمیخواهند بفرستند حالا چه بهانه‌ائی برای این پیدا کرده‌اند من چه عرض کنم بنده عقیده دارم هر حادثه‌ای خدای نا کرده در شمال باید رخ بدهد تا روزیکه هیچ حادثه‌ای رخ نداده است ما باید پول بفرستیم حتی بآذربایجان هم و باین اعضای دولت ما باید پول بدهیم والا سیاست مخالف این سیاست تجزیه است (صحیح است) و همین عمل را راجع به بانك ملی تبریز کردند این غلط است. این صحیح نیست وما حاضریم میلیاردها ضرر بکنیم و این واحد جغرافیائی ایران بحال خودش باقی بماند در تحت هر سیستم ورژیم (کام بخش - آقایان میخواهند اینطور بشود) یك کشوری که میتواند یعنی اینطور تصور می کند که میتواند ده میلیون دلار واگن بخرد، واگن‌هائی که ازهم پاشیده است واگنهائی که هنوز هم تحویل نگرفته‌اند بخرد وبرای آن اجازه مجلس هم گویا هیچ لازم نبود یك چنین کشوری بایستی سازمانش کامل باشد مدرسه‌اش کامل باشد واحتیاجاتش کامل باشد بنده چندبار اینجا گفتم تمام مملکت ایران یك آسایشگاه مسلولین دارد که ۱۲۰ تا تخت خواب دارد ودر زمستان می لرزند آن مسلولین وپهلوی هم ایستاده‌اند وجلوی چشم هم میمیرند درمملکتی که یك بیمارستان دارد وده هاهزار مسلول دارد چنین مملکتی ده میلیون دلار یکدفعه اسباب یدکی نمیخرد، آهن آلات نمیخرد مجبور نیستید بخرید، یامی خواهید استفاده بکنید یعنی حق وحساب میگیرید یا واقعاً دارید خیانت میکنید شما باده میلیون دلار میتوانید ده تا کارخانهٔ بزرك بیاورید وچندین صد هزار کارگر رامشغول بکنید شما باده میلیون دلار صدتا مریضخانه میتوانید بسازید پانصد تا مدرسه میتوانید بسازید یك کشوری که یك دبستان دولتی ندارد که ده هزار تومان خرج ساختمان آن است و مجبور است کرایه بکند وصاحبخانه هم بیاید در رشت چنین اتفاقی افتاده است که صاحبخانه آمده است شبانه صفالهای سقف دبستانرا برداشته است برای اینکه شاگرد ها را از آنجا بیرون بکند (هاشمی — اجاره اش رازیاد بکند) اجاره زیاد بکند، باشاگردها رابیرون بکند. آنوقت یك کشوری که ده هزار تومان ندارد که یك دبستان بسازد نه میلیون دلار خرج این جورچیزها نمیکند (فداکار - یك کودکستان ندارد) موضوع دیگری که بنده میخواستم اینجا وبطور مختصر هم متذکر میشوم راجع بپرداخت حقوق کارمندان دولتی آذربایجان است. چون یك مسئلهٔ بسیار اساسی است ومن وظیفه دارم، وجدانم بمن حکم میکند که این مسئله را در اینجا متذکر بشوم وعقیده دارم که این سیاستی که تا کنون راجع بآذربایجان تعقیب شده است برخلاف مصالح کشور بوده است واین مسئله چون خیلی اساسی است ازآقایان نمایندگان خواهش میکنم که توجه بیشتری بفرمایند. همه میدانند که مانسبت بکابینه آقای حکیمی درابتدای کار خیلی نظر مساعد آمیزی نشان دادیم مانسبت بهر کابینه‌ای که میآید رأی اعتماد نمیدادیم وهمیشه ورقه آبی میدادیم. موقعی که کابینه آقای حکیمی آمد چون دیدیم یك حسن استقبالی ازایشان شده است وتقریبا اتفاق آراء در مجلس شورا یعلی موجود است ما امتناع ماندیم و گفتیم که ماصبر میکنیم که به بینیم آقا چه میکنند اگر کار خوب کردند ما پشتیبانی میکنیم واگر کار بد کردند ما مخالفت میکنیم هر حادثه‌ای که دریك مملکتی رخ میدهد آن حادثه را نمیشود بتنهائی و جدا ازاوضاع واحوال کشور تجزیه وتحلیل کرد یك حادثه رابتنهائی نمیشود مستقل فرض کرد این حادثه قطعا بیك جریانات دیگری، بسایر ممالك، بسایر قسمت های کشور مربوط است بتمام اوضاع مملکت مربوط است بتمام سیاستهای خارجی مربوط است پس این حادثه رابتنهائی قضاوت کردن واینجا نشستن و گفتن که آقا یك عده ماجراجو ومتجاسر آمدند گرفتند زدند بردند کشتند وماهم اینهارا برسمیت نمی شناسیم این صحیح نیست یااینکه این امر را وارد یك مسائلی بگنیم که بهیچوجه صلاح کشور نبوده است و نخواهد بود، دراین حادثهٔ آذربایجان بنده خوب گوش دادم آقایان آمدند اینجا صحبت کردند همه البته خیلی متاثر بودند از این قضیه ولی درضمن مطالبی که میگفتند خودشان میگفتند که یك چیزهائی است یك نارضایتی هائی است یك موجباتی باید باشد اینکه ما اینجا بنشینیم بگوئیم که حتی یکنفر آذربایجانی آنجا نیست که اینکار را کرده باشد این صحیح نیست این را یکنفر سیاستمدار یکنفر رآلیست اینطور فکر نمیکند باید رفت آنجا دید که واقعا در آنجا همانطور که خیال میکنید یك عده قفقازی آمده اند در آذربایجان وانقلاب کرده‌اند یا اینکه آذربایجانیها، کارگران، دهقانان و زارعین آنجا تفنك گرفته اند آمده اند، باید نگاه کرد (حاذقی - تفنك از کجا آورده‌اند) از هر جا آورده‌اند آقا، از همانجا که سایرین میگیرند این عقل را ما باید داشته باشیم و یك کاری بکنیم که تفنك نگیرند آنها تفنك میدهند، هیچ نهضت توده ای هیچ نهضت وسیع نمیتواند مصنوعی باشد کودتا میشود مصنوعا کرد یك ژنرال را میتوان خرید یا وا داشت که یك لشکر را بر دارد بیاورد و یك شهری را بگیرد و یك مملکت را تصاحب کند ویك مملکت را منقرض کند ولی یك قیام وسیع را نمیشود مصنوعا ایجاد کرد (یکی از نمایندگان - قیام وسیع نیست) آنهائیکه رفته‌اند دیده اند اوضاع آنجا راخودشان حکایت میکنند که واقعا یك عده از زارعین یکعده ازکارگران یکعده از تجار یکعده از مالکین، یك

عده از اشخاصی که شاید یکروز در این مجلس نشسته بودند آنها در اینکار واردشده‌اند

ساسان — اینطور نیست آقای دکتر رادمنش

دکتر رادمنش — شما بیائید اینجا توضیح بدهید من حرف میزنم وحق هم دارم حرف بزنم

نایب رئیس - آقای ساسان صحبت نکنید

ساسان — شما ایرانی هستید ، شما نباید این حرفها را بزنید

دکتر رادمنش — چون من ایرانی هستم و چون ایران را دوست دارم این حرفهارامیزنم من آقای ساسان یك منطقی دارم و روی منطق خودم متکی هستم و از روی منطق خودم حرف میزنم

ساسان — این حرفها حسابی است آقا؟ بله ؟

هاشمی - حسابی نیست جوابش را بدهید.

دکتر رادمنش - بیائید جوابش را بدهید این گوی این میدان بنده حرف میزنم جنابعالی هم بیائید حرف بزنید وواقعاً هم باید همه باهم حرف بزنیم ، مباحثه کنیم تایك راه حلی برای اینکارها پیدا کنیم بنده این نظر را دارم آقانظر دیگری رادارید بنده میخواهم رآلیست باشم و حقیقت راقضاوت کنم نه اینکه روی خیال و روی اغراض شخصی اوضاع را قضاوت بکنیم ، این صحیح نیست (صحیح است)

ساسان - نخیر آقا روی مشهودات قضاوت کنید .

یکنفر از نمایندگان - اگر دیگری هم حرفی دارد میآید میزند .

دکتر رادمنش — بعقیدهٔ من آقا موضوع آذربایجان را نمیشود همینطوری بتنهائی قضاوت کرد موضوع آذربایجان یك موجبات دارد یك مقدماتی دارد یك اسبابهائی بوده است که این قضیه را باین روز کشانده است و در این که در آذربایجان یك چیزی هست وقفقازی در آنجا نیست و یك قیامی هست ویك سروصدائی هست بنده شك وتردیدی ندارم ، قفقازی وجود ندارد در آنجا (اردلان — قیامی هست آنجا آقا . قیام نیست) (یمین اسفندیاری - هیچ قفقازی وجود ندارد) بنده در این هیچ شك وتردیدی ندارم ، بدی قضاوت ما همین است که وقتی یك قضیه‌ای میشود میگوئیم که بله این دست فلانکس است و یکعده قفقازی آمده‌اند وموضوع سرنفت بوده است وبعدهم این را میاندازیم توی کش وقوس قضایای بین‌المللی و خدا میداند که چه خواهدشد و کم کم وارد تاریخ خواهد شد وبا این رویهٔ که دولت پیش گرفته است کم کم وارد جریان تاریخ خواهدشدپول بفرستید بگذارید مردم باراه‌آهن رفت وآمد بکنند (اردلان — ما که خواستیم قشون بفرستیم) قشون برای آدم کشی و خورد کردن مردم میفرستید . چهار نامستنطق عاقل چهار امرد وطن پرست میفرستادید قشون برای آدم کشی است آنجا (اردلان — ابداً) (طوسی- آنکه برادر کش نمیکند؟) (یمین اسفندیاری - آقای بیات آدم کش است آقا ؟) بنده تصدیق میکنم بنده میخواهم کاملا آلیست در این قضیه قضاوت کنیم کاملا بی‌نظر در این قضیه قضاوت کنیم آقایان تمنی دارم گوش بدهید منطق بنده را میخواهید قبول کنید و میخواهید قبول نکنید من حرف خودم را میکنم ، هرنهضتی که درهر کجای دنیا رخ میدهد هیچوقت آن نهضت جوری نیست که از مقتضیات زمانی ومکانی استفاده نکند ، هرنهضت هر انقلاب هر قیامی در هر کجای از دنیا که اتفاق افتاده است رهبران آن نهضت و رهبران آن قیام از مقتضیات زمانی و مکانی استفاده کرده اند ؛ استقلال طلبی امریکا انقلاب فرانسه ، انقلاب روسیه ، انقلاب مشروطیت ؛ خلاصه هر اتفاقی، هراتفاق انقلابی در دنیا رخ بدهد خواه ناخواه از مقتضیات زمانی ومکانی استفاده میکند همین جوری که یك هیئت حاکمه از مقتضیات زمانی و مکانی استفاده میکند بهمان جوری که آقای هژیر در دفاعی که از هیئت حاکمه فرمودند، فرمودند که هیئت حاکمه ایران از مقتضیات زمانی ومکانی برای اعتلاء وعظمت ایران استفاده کرده است حالا چطور حق نمیدهید که یك عدهٔ ازمردم ایران از مقتضیات زمانی ومکانی برای اعتلاوعظمت ملت ایران استفاده بکنند (جمال امامی - برای تجزیهٔ ایران استفاده میکنند) (کامبخش شما دارید تجزیه میکنید آنها نمیخواهند تجزیه کنند) (جمال امامی - این حرف رانباید بزنید) این حرف ها را بایدبزنیم چون نزدیم کارما باین جا کشید (فداکار - یك دیوانهٔ مجلس ماداردا) (جمال امامی - فضولی موقوف) از لحاظ زمان ببینیم چطوری است ازلحاظ زمان همهٔ آقایان میدانند که درهمه جای دنیا از آزادی ودمکراسی دم میزنند خیلی از کشورهای بزرك اروپادارند جلو میروند وآزادی های بیشتری بمردم میدهند مادیگر از انگلستان کشور سرمایه داری واستعماری بزرگتر نداریم کشورسرمایه‌داری انگلستان کشوری که بزرگترین کشورهای استعماری دنیا است خودش را دارد بااصول سوسیالیزم وفق میدهد دارد یك تحول اساسی وسیاسی واقتصادی واجتماعی انجام میدهد ودرتمام دنیا همیشه صحبت از دمکراسی است از آزادی است در همین موقعی که در تمام دنیا از آزادی ودمکراسی صحبت میکنند دراین موقع در اینجا نه تنها اقلا از نظر تظاهر این کلمات را نمیگویند بلکه مبارزه هم میکنند باآن یعنی هیئت حاکمه ما بانهضت‌های دمکراتیك مبارزه میکند برای این هزار مثال هست بروید در همین خیابان فردوسی به بینید که دربالای یك باشگاه نوشته شده است جایگاه مرکزی حزب تودهٔ ایران وپائین آن چندتا سرنیزه است، درهمین روزهاده تا روزنامهٔ ما را آقای فرماندار نظامی توقیف کرده‌اند (کامبخش - همین امروز توقیف می کنند)مینویسند چون بر خلاف مشی دولت است، من نمیفهمم اگر کسی بر خلاف مشی دولت چیزی بنویسد یاچیزی بگوید اوروزنامه‌اش باید توقیف بشود این کجای دمکراسی است

کامبخش- آقای نخست‌وزیر گفته‌اند من اطلاع ندارم .

نایب رئیس — آقای کامبخش خواهش میکنم که صحبت نفرمائید که باعث تشنج مجلس میشوید .

دکتر رادمنش- در کشور ما نه تنها ما اصلا این حرفهای خوش آیند دنیائی را نخواستیم بزنیم وتظاهر هم نکردیم بلکه تظاهر خلاف آنرا کردیم این صحیح نیست ما ازمشور ملل متفق صحبت میکنیم ولی مشور ملل متفق آزادی رامبنای اصول خودش قرار داده است تساوی مردم در مقابل قانون حتی تساوی مرد وزن قائل شده است وما آن منشور را در این جا تصویب کردیم ولی بهیچ وجه حاضر نیستیم که مردم حق داشته باشند در جا جمع شوند درجلوی خانه بنده که وکیل مجلس شورای ملی هستم هشت پلیس هست (کامبخش- در جلوی خانهٔ بنده یازده نفر پلیس هست) آخر ببینید این چه مملکتی است .

کامبخش — یازده نفر پلیس درجلوی منزل بنده است یك قسمتش را آقای سرلشکر ارفع فرستاده‌اند یك قسمتش راهم اینها

نایب رئیس — آقای کامبخش بر خلاف نظامنامه است خواهش میکنم صحبت نکنید آنوقت دیگران هم صحبت میکنند

دکتر رادمنش — واگر این قضیه یك جوری انجام میشد که فقط در ایران بود که ما میگوئیم این حرفهارا نزنید صلاح مملکت نیست مگرما رادیوها را نمیشنویم مگرما روزنامه‌ها را نمیخوانیم ؟ کار بجائی رسیده است که در تمام رادیوهای عالم در تمام روزنامه‌های عالم میگویند در ایران بوئی از دمکراسی نیست وزیر خارجه سابق انگلستان ایدن درمجلس انگلستان میگوید که دراین مملکت دمکراسی نیست وباید درهیئت دستگاه ما که تغییری حاصل بشود اینموضوع تمام دنیا درروزنامه‌های امریکا در روزنامه های انگلستان در روزنامه‌های شوروی (جمال امامی — بآقای ایدن چه مربوط است) بشما چه مربوط است که این همه برای مملکت سینه میزنید مگر شما تنها فرد ایرانی هستید؟ مگر این مملکت ارث شماست (کام بخش — ایشان فضولباشی مجلس هستند) مملکت که تنها مال شما نیست چرا نمیخواهید حرفهای حسابی را گوش کنید جناب عالی اگر حرفی دارید بیائید اینجا جواب بنده را بدهید .

نایب رئیس -اول قرار بود هر کسی صحبتش را بکند بعد دیگران بیایند صحبت کنند این ترتیب باعث بی‌نظمی میشود وصحبت ناطق هم قطع میشود

دکتر رادمنش - حتی نمایندگان سیاسی مادر زمان کابینهٔ صدر چندین بار تلگراف کردند وآقای صدر گفتند یکقدری دست نگاهدارید وصلاح مملکت نیست که اینقدر هارت وپورت میکنید حبس وتبعید و می‌زنید ومی‌بندید احزاب را نبندید، روزنامه‌ها را توقیف نکنید آقای صدر گوش نداد آمد پشت رادیو گفت من بصد تا از این تلگراف ها اهمیت نمیدهم ، چون اهمیت نداد این پیش آمد ها میشود (صحیح است) بنا بر این یك مردمی ، یك عده ای هرقدر هم عده‌شان کم باشد بعقیدهٔ شما از مقتضیات دنیا استفاده میکنند میگویند حالا که در دنیا از آزادی و دمکراسی صحبت میکنند ماهم از آزادی و از دمکراسی صحبت میکنیم اما از لحاظ مکان ، ایران یك کشوری است که درجوار ورت یك کشور سوسیالیستی دویست میلیونی قرار گرفته است ما در مجاورت یکچنین کشوری نمیتوانیم پانزده میلیون را لخت و گرسنه و برهنه بگذاریم (صحیح است) صد قانون بگذرانید ، صد لشکر درست کنید ولی محال است (صحیح است) محال است

فیروز آبادی - بی زور در مقابل پر زور چه میکند (خندهٔ تماشاچیان)

نایب رئیس - بآقایان تماشاچی ها اخطار میکنم که خنده نباید بکنید ، هر کس خنده بکند اخراج میشود تماشاچیان نباید در مقابل بیانات آقایان نمایندگان ابراز احساسات بکنند بفرمائید

دکتر رادمنش - در مجاورت چنین کشوری نمیشود اصول نئودالی قرون وسطی را معمول داشت این خیلی منطقی است ، اگر دستگاه حاکمه ما عادل بود بایستی قبل از این که این حوادث دراین مملکت اتفاق بیفتد اقدام میکرد (صحیح است)

فیروز آبادی- آقا اختیار با مانبود

نایب رئیس - آقای فیروز آبادی صحبت نکنید .

دکتر رادمنش - آقا این جا حبشه وزنگبار نیست ، این جا کشور ایران است و یك موقعیت جغرافیائی بسیار دقیقی دارد و در مجاورت یك مملکت دویست میلیونی سوسیالیستی است میخواهید قبول بکنید میخواهید قبول نکنید خیلی اسباب تعجب نباید باشد که دولت اتحاد جماهیر شوروی بگوید من باین نهضت باحسن نظر نگاه میکنم ، یك سیاستمدار نباید از این صحبت تعجب بکند . برای این که این قبیل نهضت ها در هر گوشه دنیا درآمریکای جنوبی ، در استرالیا در اقیانوسیه هم اتفاق بیفتد آنها میگویند باحسن نظر تلقی میکنیم ما باید مملکت را طوری درست بکنیم که مردم آرام باشند مردم آزاد باشند وآسایش داشته باشند مردم مصون از تعرض باشند (صحیح است) اگر هر قسمت از این مملکت را شما بدهید بدست یك نفر وتیول یکنفر بکنید خوب همینجوری است که میشود خیال نکنید که این فقط در شمال است که میشود خدا شاهد است که درنقاط جنوبی هم اتفاق خواهد افتاد مردمان جنوب ازشمال ناراضی ترهستند ولخت تر وگرسنه‌ترهستند (صحیح است) وقتیکه این سرو صداها درآذربایجان اتفاق افتاد بعضی از آقایان نمایندگان مجلس بایکی دو نفر از ماها صحبت کردند گفتند چاره چیست ؟ چه کار باید بکنیم ؟ بنده لازم نمیدانم که اسامی آقایان را اینجا ذکر بکنم ولی اشخاص وطن پرست و علاقه مند به مملکت بودند چندین ساعت وچندین جلسه ما با آنها صحبت کردیم گفتند چه کار باید کرد ؟ گفتم آقا دو کار اساسی قبل ازهرچیز دراین مملکت باید کرد قبل از اینکه دنبال این سفارتخانه دنبال آن سفارتخانه و باین سفیر وآن سفیر تلگراف بکنیم دوکار اساسی باید کرد یکی دستگاه حاکمه را باید تصفیه کرد زیرا تااین دستگاه برروی کار است محال است که اوضاع این مملکت صورت خوشی بخود بگیرد میخواهید قبول بکنید میخواهید قبول نکنید ما این حرف را میزنیم ومیگوئیم و صحیح هم هست میخواهید قبول کنید یانکنید شماوقتیکه یك ابتهاج میگذارید درراس شهرداری ومیگذارید که بقدری قدرت پیدا کند که قدرتش ازنخست وزیر تجاوز کند تازه بعدهم که یك وزیر شجاعی پیدا میشود و میرود در راس شهرداری می نشیند واورا خارج میکنند تازه حکم مدیر کلی برایش صادر میکنند باچهار ماه مرخصی یا میروند توی بازار مردم را وامیدارند که تظاهر بنفع ابتهاج بکنند تظاهررا جای دیگر نمی‌خواهند بکنند ، تظاهر بنفع ابتهاج می کنند یا وقتیکه یك سرلشکر ارفعی رامیگذارند در راس ستاد چطور انتظار دارید که سربازان وافسران ما فداکار ووطن پرست باشند ، این نیست آقا ، نمیشود محال است آنهم بطوری قدرت داشته باشد که حتی نخست وزیر روزیر جنگ این کشور نتواند اورا تکان بدهد (صحیح است) این صحیح نیست این درست نیست این راه خطائی است که مارا همینطور باین چاهها میاندازد وباین روز انداخته (دکتر کشاورز- رئیس الوزراء خواست ولی نتوانست) (کامبخش - ازجای دیگر تقویت شده است) بنده اجازه می خواهم این تلگرافی راکه افسران زندانی کرمان کرده اند قرائت کنم ، اینها آقا عضو حزب توده نیستند بخدا نیستند هر کس روشن فکر باشد درهر وزارتخانه‌ای باشد وخدای نکرده هفته‌ای یکمرتبه روزنامه رهبر بخواند فوراً میگویند عضو حزب توده شده و بیرونش میکنند ازرفته گرگرفته است تادبیر تا استاد فوراً ازوزارتخانه بیرونش میکنند اگر آقای اردلان جناب عالی فردا بیائید وعضو حزب توده بشوید فردا اسم شما خائن میشود ، وطن فروش خواهید شد درصورتی که باعضویت شما دریك حزب هیچ تغییری درمغز شما حاصل نمیشود، میشود؟ (اردلان- هرگز) پس می بینید بمحض اینکه عالم ترین و فاضلترین و وطن‌پرست ترین اشخاص واردحزب میشود دیگر کارتمام شده است بایددستش را بست وکتفش را بست وحبس وتبعیدش نمود آنوقت ادعای دمکراسی هم دارند (کامبخش - خرج حبسشان راهم خودشان بدهند) ..

«تهران-ساحت مقدس مجلس شورای ملی، رونوشت جناب آقای نخست وزیر ، وزارت جنگ ، وزارت دادگستری ، روز نامه اطلاعات ، کیهان ، داریا ایران ما ، ایران رهبر، رستاخیز ایران، رستاخیز شفق .

محترما برعرض پیشگاه افکار عمومی هم‌میهنان عزیز میرساند ۳۶ نفر افسر وطن‌پرست ایرانی فریب ٤ ماه است درچنگال اسارت شخصیت های قانون شکن گرفتار و در گوشهٔ زندان کرمان تحت فشار وخانواده‌های مادرنقاط مختلفه کشور بدون سرپرست محکوم بزوال هستند این عده بیگناه رابعناوین مختلف دستگیر وتحت لفافهٔ امریهٔ انتقال کتبی موجود از مرکز وقسمتهای مربوطه بضرب سرنیزه تحت‌الحفظ تبعید و بافقدان همه گونه وسائل اولیهٔ زندگی در کرمان زندانی نموده اند ، بر طبق نص صریح قانون اساسی کشور هرمجازاتی مجوز قانونی میخواهد مقرراتی دارد که عبارت است از اعلام جرم ، تعقیب ، محاکمه ، ثبوت جرم، وصدورحکم، ولی تاکنون در برابر استملام واعتراض‌های متواترما مقامات ارتش مهرسکوت برلب زده ومتوسل ببایگانی گزارشات و اعمال سخت گیریها شده و موانعی از قبیل سانسور ایجاد کرده‌اند ، اینك ما بسمع عموم هموطنان عزیز میرسانیم که انکاء ماوفقط بقانون اساسی بوده وبپاس احترام اصول مقدس مشروطیت تقاضا داریم اولیاء امور هرچه زودتراز افسران زندانی رفع بازداشت نموده ولااقل حقوق حقه یکفرد زنده رابرای ماقائل شوند اززندان کرمان

سر گرد نیو ، سر گرد رشیدی ، سر گرد پارسا پور ، سر گرد فصیحی ، مهندس هم‌ردیف سر گرد رکنی ، سروان ناصری، وغیره و غیره سی وشش نفر افسر هستند گرفته‌اند و تبعیدشان کرده اند فقط برای اینکه اینها از اوضاع ناراضی بودند ، حالا البته میآیند اینجا میگویند اینها خیانت کرده‌اند اینها وطن فروش کرده اند ، اینها روزنامه خوانده اند ، از این حرفها (کامبخش- پرونده شان را بگیرید تعقیب کنید) ولی از آنطرف ما اینجا قانون میگذرانیم که فراریهای شهربور را بگیرند ومحاکمه کنند ومجازات بکنند نه تنها آنهارا محاکمه نمیکنند مجازات نمیکنند بلکه آنها را در رأس ستاد قرار میدهند آنوقت شما توقع دارید سربازان ایرانی تیراندازی بکنند توقع دارید فداکاری بکنند والله نخواهند کرد با این حقوقی که اینها میگیرند با این معاملهٔ که با آنها میکنند چطور شما متوقع هستید که ما یك نشونی داشته باشیم که بتواند از آزادی و استقلال مملکت ما دفاع بکند ، خلاصه بآقایان عرض کردم که بایستی دستگاه حاکمه از عناصر مضر، از عناصر استفاده جو ، ازعناصر فاسد تصفیه شود ، اینرا باید فوری کرد نه اینکه می امروز وفردا پس فردا کنیم بخیر بایستی در عرض یکروزصد نفر از این اشخاصی که واقعاً تمام مملکت میدانند اینها فاسد هستند دستشان‌را بگیرند بیرون بکنند هر که باشد و در هر مقامی که باشد صلاح مملکت در این است ، شاید یکروزی صلاح بود که این دزد ها در رأس مملکت باشند ولی امروز صلاح اینست که این دزدها از سر کار بیفتند واشخاص صالح سر کار بیایند (فداکار- آنوقت مجلس از اکثریت می‌افتد) و متذکر شویم که باید سیاست خارجی را که ماتا حالا تعقیب میکردیم باید در آن سیاست تجدید نظر شود این سیاست یکطرفی که داشتیم این سیاست یکطرفی خودمان‌را ترك کنیم (فیروز آبادی نداشتیم کی سیاست یکطرفی داشتیم) موضوع دیگری که ما تذکر دادیم که بایستی فوراً انجام بگیرد یك سلسله اصلاحات داخلی بود همه آقایان تصدیق دارند که وضع مملکت بد است همه آقایان تصدیق دارند که مردم در عسرت و بیچارگی زندگی میکنند وقتیکه یك وکیل مجلس با هفتصد تومان حقوق نتواند قند کیلوئی ده تومان بخرد و چای بخورد و مجبور بشود که صبحها شاید چای هم نخورد شما چه توقع دارید که یك زارع یك کارگر بتواند چای بخورد در این مملکت والله گوشت دارد لوکس میشود در این مملکت روغن دارد حکم لوکس را پیدا میکنند (صحیح است) اصلاحات داخلی باید بشود یك رفورم های اساسی و داخلی دراین مملکت بشود ، رفورم این نیست که آقایان آمدند اینجا گفتند یك اصلاحات اجتماعی باید بشود که مردم آزاد باشند و مملکت حزب داشته باشد قانون آزادی حزب قانون احزاب بگذرد که مردم آزاد باشند مگر مردم اهالی این مملکت نیستند مردم حق دارند هر گونه عقیده سیاسی داشته باشند تا حرف میزنند میگویند آقا بر خلاف مصالح عالیه کشور است معلوم میشود مصالح عالیه کشور یعنی مصالح دویست نفر کسانیکه دراین مملکت حکومت میکنند (کامبخش - و نالایق هم هستند) (زنك نایب رئیس) قانون کار باید فوراً بگذرد واصلاحات در امور کشاورزی باید بشود ، یك قانون انجمن ایالتی و ولایتی خوب باید بگذرد نه آن قانون کهنه آن قانون قبلی مال ٤٠ سال قبل است ، آن قانون برای کسانی است که مالکند وخانه دارند ومستطیع هستند (صحیح است) حق دارند رأی بدهند و با آن قانون باز هم همان دستجات و بملك‌هائی که در شهرها هست که معمولا وقتیکه در هر شهر وارد میشوید یك بلوکی هست ویك پشتیبانی در مرکز دارد آن بلوك در آن شهر حکومت میکند آنوقت آن بلوك در آنجا میشود انجمن ایالتی و

ولایتی و یك جنبهٔ قانونی پیدا میکند بااین قبیل اصلاحات میشود اوضاع ایران راحل کرد ، میشود محیط را برای هر گونه مذاکره داخلی وخارجی مهیا کرد والا تا ما با این سیستم داریم راه میرویم منتظر نباشید کسی با ما نزدیکی بکند آقا . ولی دولت آقای حکیمی این کار را نکرد دولت آقای حکیمی عوض اینکه باصلاحات اساسی دست بزند و فوراً یك اقداماتی بکند و تشخیص بدهد که عیب از کجاست کاری نکرد . بهمان بهانه که اینجا گفته شد که تاآرامش وآسایش درتمام کشور نباشد مانمیتوانیم اصلاحات بکنیم این معنایش این است که تا مختاری دو مرتبه رئیس شهربانی نباشدنمیشود دراین مملکت اصلاحات کرد هیچگونه اصلاحات اساسی نکردند عوض تمام این اصلاحات پرداختند بمبادله یك سلسله یادداشتها و نمایندگان خودشان دربایتختهای انگلستان وامریکا وفرانسه وسایر نقاط دستور دادندکه آنها شروع بکنند باقدامات ، اگربعوض اینها ازراه منطقی از راه عقل وارد یك صحبتهائی میشدند یك مذاکراتی میکردند بهتر بود ، آقای تقی زاده آنجا حکایت گلستان بنظرشان آمد واقعاً یك مرد سیاسی در چنین موقعی که کشور ما گیر است بهیچوجه نباید چنین کاری بکند این صحیح نیست این برخلاف مصالح کشور است شما میخواهید نزدیك بشوید با کسی که میخواهید نزدیك بشوید آیا فحش هم میدهید!! (کامبخش- آنهم نمایندهٔ سیاسی ایران یعنی دولت!) این یادداشتهای متبادله عوض اینکه محیط سیاست خارجی ما راروشن بکند واز تیرگی خارج بکند بعکس تیره تر کرد مشکل تر کرد حتی کار را برای یك دولتی هم که بعد بیاید وبخواهد راه اصلاحی را پیش بگیرد برای اوهم مشکل کرد (صحیح است) دراین یادداشتها و پشت یادداشتها سعی شده است که بگویند مسئلهٔ آذربایجان مربوط بروسها است و دولت شوروی را متجاوز قلم بدهند این صحیح نیست این درست نیست ، این راه اساسی نیست ، این راه غلطی است حالا همهٔ این کارها را کردیم منتظر هستیم انجمن مسکو برای ما تصمیم بگیرد اگرانجمن مسکو برای ماتصمیم نگرفت آنوقت آقای حکیمی تشریف بیاورند بفرمایند انجمن مسکو کاری نکرد حالا مامنتظر انجمن ملل متفق هستیم بعد کم کم هفت هشت ماه که طول کشید آنوقت قضیه آذربایجان جزء تاریخ ایران میشود ماهم که داریم سعی میکنیم قطع بکنیم حتی راه آهن راهم نمیخواهیم بگذاریم برود آنجا پول هم نمیدهیم سیگارهم نمیدهیم بنده درزندان بودم یك آدمی آنجا بود دیدم آدم خیلی خوش مشربی است یك روز نشست شروع کرد بصحبت کردن برای من گفتم برای چه ترا گرفتند گفت هیچ من یك روز در قهوه خانه بودم مست بودم درحال مستی یك حرفی زدم حالا چه حرفی زده کار ندارم گفتم حالا چند ماه است اینجا هستی گفت هیجده ماه گفتم چکار میکنی گفت هیچ چیز یك کاغذ ننوشتم برئیس آگاهی صبر میکنم ببینم جوابش چه میشود اگر جواب داد که داد اگر جواب نداد مینویسم برئیس شهربانی اگر اوهم جواب نداد بازچند ماه هم صبر میکنم تا رئیس شهربانی عوض شود خلاصه صبر میکنم میگفت تا قیامت که این رئیس شهربانی سرپستش نخواهد بود من دیدم این نقشه ای که آقا برای خلاصی خودش کشیده است هفت هشت سال طول میکشد این مثل نقشه ایست که آقای حکیمی برای این کشور کشیده‌اند بنده یك دفعه دیگر در اینجا عرض کردم که ما همیشه در دنبال جریان میرویم ، هیچوقت شعورمان نمیرسد که قضایا را قبلا پیش بینی بکنیم بگذیم میگفت شوروی ها حوادث اتفاق میافتد آنوقت ما دنبالش میرویم که خودمان را برسانیم و این بزرگترین بدبختی‌های ما است و من عقیده دارم اگر از وقتی که جنگ بین‌المللی اخیر شروع شد یعنی از زمان رضا شاه که این جنگ اخیر شروع شده است ما یك سیاست منطقی تعقیب میکردیم ایران بزرگترین ممالك شرق بود (نمایندگان — صحیح است) و جای آن پنج دولتی که حالا هست یکی از آنها هم حالا ایران بود (نمایندگان — صحیح است) ما کرنا را از آنطرف گرفتیم ، مانه‌تنها بزرگ نشدیم کوچك شدیم و اگر این رویه را ادامه بدهیم کوچکتر خواهیم شد(صحیح است) (طوسی — تمام خواهیم شد) ما منتظر هستیم که آنها تصمیم بگیرند که سران فرقه دمکرات را بیاورند در تبریز اعدام بکنند، یامنتظر هستیم که آنهافشون کشی بکنند وتسلط مارابراشخاص تأمین بکنند این صحیح نیست ، این راه نیست ،دولت اتحاد جماهیر شوروی نسبت بایران... البته ما وقتی صحبت میکنیم فورآمارا نوکر دولت اتحادجماهیر شوروی حساب میکنند ولی بنده اشخاصی را سراغ دارم کهشاید در هفته چند مرتبه بسفارتخانه میروند وبنده سالی یکدفعه هم نمیروم مگر درمهمانیهائی که دعوت میشویم. ولی آنها اصسشان وطن پرست است دراین صفوف می نشینند ولی بنده وطن فروش هستم ! (اردلان - کسی همچو حرفی نزده است) دولت اتحادجماهیرشوروی در مجاورت خودش درایران یك حکومت دمکرات می‌خواهد چیز زیادی نمیخواهد ، بقول یکنفر میگفت شوروی ها دلشان خواسته فلان مرتجع از کار برکنار شود یا فلان شخص چکاره بشود ما آنرا هم حاضر نیستیم کشوراتحاد جماهیر شوروی میخواهد درمجاورت خودش ازنظر سیاست کلی بین‌المللی یك کشوره‌ای دمکرات باشند، هزاردفعه هم گفته است که مانظر ارضی بایران نداریم اگرهم نمیگفت اشخاصی که باصول وروش اتحاد جماهیرشوروی مطلع هستند این نتیجه را میبایستی بگیرند که آنها نظر ارضی بخاك ایران ندارند ، هم لنین گفته است هم استالین گفته است هم مولوتف گفته است هم رادیوهاشان دادمیکنند هم مطبوعاتشان مینویسند فقط میخواهند اوضاع ایران حکومت ایران، یك حکومت یکطرفه نباشد یك حکومتی که آنها ازش مظنون باشند نباشد ، یك حکومتی باشد که اصلاح طلب باشد ولی ما نتوانستیم مادر تمام عملیاتی که کردیم حتی المقدور سعی کردیم که بر- ظن آنها بیفزائیم . (فیروزآبادی- خودشان سوء ظن دارند.) ازشما خیلی سوء ظن دارند ، حالا برای حل قضیهٔ آذربایجان برای اینکه هر کسی عیب‌ها را بگوید بایدراه اصلاحش راهم نشان بدهد حالا بنده راه اصلاحش رامیگویم آقایان میخواهند گوش بدهند یاندهند (بعضی ازنمایندگان- بفرمائید آقا) (اردلان - بفرمائید آقا گوش میکنیم) ممکن است این راه اصلاح مخالف منافع یکدسته‌ای باشد ولی یکدسته برای یك مملکت ارزش ندارد(صحیح است) بنده همانطوریکه عرض کردم از اول اگر دولت ایران اگرهیئت حاکمه ایران این پیشنهاداتی که مادرآن روزهای اول کردیم ازتصفیهٔ دستگاه حاکمه واصلاحات اساسی وجلوگیری کردن سیاست یك طرفی راعملی میکرد محیط سیاست بین‌المللی صد درصد متناسب میشد وآماده میشدکه نه تنها این قبیل مطالب راقبول بکند بلکه هرتقاضائی که ما داریم تمام تقاضا های مارا قبول کند ولی نکردیم و موضوع را انداختیم دریك کشاکش جریانات بین- المللی - البته نباید انتظارداشت که دیگران برای ماتوی سرهم بزنند ، هیچکس دلش برای مانسوخته است ، بنده عقیده دارم که موضوع آذربایجان یك امر داخلی است ، آقا بایستی بامردم آذربایجان کنار رفت (صحیح است) این رویه ای راکه دولت پیش گرفته است رویهٔ متارکه این سیاست تجزیه طلبی است که بدست دستگاه حاکمه دارده‌ملی میشود(صحیح است) (لنکرانی - صحیح است تعمداست) تعمداست ، همین رویه رادارند نسبت بگیلان ، نسبت بخراسان باندادن پول باسخت گیری قهرآدارند عملی میکنند (صحیح است) آذربایجانیها خودشان داد میکشند که ماعیل نداریم تجزیه بشویم ما میگوئیم نه تو تجزیه بشو برو ، برو (لنکرانی - برای خاطر خوزستان اینها میخواهند ، خدا امنتشان بکند) بایستی رفت باآنها کنارآمد بقول آقای لنکرانی میگفت که اینها صد تا چیز میخواهند و هفتاد و پنج تاش را حق دارند، ماینجاه تااش را میتوانیم حل بکنیم ، واقعاً هم همینجور است ، نود وهشت درصدحوادثی که در آذربایجان اتفاق میافتد عکس‌العمل دستگاه حاکمه است عکس‌العمل عملیات ارفع‌ها اعتمادمقدمها وسایرین وسایرین است (صحیح است)(دکتر کشاورز- ونزدها) عدهٔ زیادی هستند (زنك رئیس) بایستی باآنها کنار آمد و این مسئله را یك مسئله داخلی تلقی کرد وحل کرد و تقاضا های آنهارا باندازه ای که مقدور است عمل کرد واز هیچ مانعی ازموانع معمولی هم نترسید بقای مملکت ازاین موانع مهمتر است . بقای واحد جغرافیائی ایران مهمتر از هر قانونی است مهمتر از هرمانع وهر شخصی است برای کشور ایران (صحیح است) (لنکرانی- بارك‌الله) خالی‌از دوحال نیست یابا تقاضا هائی که آنها میکنند موافقت میکنیم و این تقاضا هارا فقط برای آنها موافقت میکنیم این صحیح نیست برای اینکه شما یك تقاضا هائیرا نسبت بیك ایالت موافقت میکنید و نسبت بیکعدهٔ دیگر موافقت نمیکنید مثل همان دعوتی که سناد ارتش کرده بود ازورزشکارها برای چه فقط از ورزشکاران آذربایجان و رضائیه دعوت کرده بود و ورزشکاران رشت وخراسان را دعوت نکرده بودند معنیش این است که شماهم بروید قیام بکنید تا شما راهم دعوت بکنیم (لنکرانی - آنها دمکرات نشده بودند خودستادارتش دمکرات شده بود) (زنك ممتد رئیس) بایستی تقاضاها ومطالباتی که آنها میکنند نه‌تنها دربارهٔ آنها مجری داشت بلکه بایستی دربارهٔ تمام نقاط ایران مجری داشت (صحیح است) آقاتا ایران تکان نخورد این وضع نعلی عوض نمیشود این بطور قطع و یقین مستلزم تحولات عمومی در اوضاع سیاسی واجتماعی ایران است (صحیح است) هیچ شکی درش نیست این تحولات بایستی بدست ملت ایران انجام بگیرد و بفتح آزادی و استقلال کشور ایران

بنفع تمامیت ارضی ایران (صحیح است) والا اگر شما این کار را نکنید فردا یکدسته‌ای هم جای دیگر درست میکنند ومیگویند ما عربیم ، عربیم آنا وجزء عربستان میخواهیم بشویم (اقبال — از بیخ‌هم عربیم) (خنده نمایندگان) چه میگوئید آقا بآنها چه‌جواب میدهید پس‌این تقاضاها را که اینها میکنند باید قبول کنید ، اگر فقط برای آذربایجان قبول کردید باز آذربایجان را قبول دارید باید این تقاضاها را برای تمام ایران قبول کنید (لنکرانی احسنت) اگر بواحد جغ افیائی ایران علاقه دارید باید این تقاضاها را نه‌تنها برای آذربایجان بلکه برای تمام ایران قائل شوید (صحیح است- احسنت) ولی اگر این تقاضاهارا قبول نکردید واین رویه‌ای که تا کنون تعقیب کرده‌اید تعقیب کنید بعنوان متجاسر راه آهن نرود ، سیگار برای آنها نفرستید ، پول ندهید بالاخره بادست خودتان جدا کرده‌اید وقطع میشود (فیروزآبادی - چشم همه روشن) نه تنها آنجا جدا میشود جاهای دیگر هم جدا میشود (هاشمی — اصلاح کردن آسان است) (اردلان - کسی منکر اصلاح نیست) (یك نفراز نمایندگان - منتها عملش مشکل است) پس بنا براین باید کنار آمد ومسئلهٔ آذربایجان را یك امر داخلی تلقی کرد و حل کرد واین را یك مسئلهٔ خصوصی ومصنوعی وقضیهٔ اتفاقی خیال نکرد، ممکن است ازهزار گونه مقتضیات یکدسته استفاده کنند این استفاده‌را نمیشود جلوش‌را گرفت همان مقتضیاتی که دیگران دارند ازش استفاده میکنند ، برای حفظ آزادی و استقلال کشور ایران هیچ مانع و رادعی نباید باشد یعنی اگر حتی برای بقای واحد جغرافیائی ایران مستلزم این باشد که در قانون اساسی هم تغییر داده‌شود باید تغییر داد و مجلس مؤسسان دعوت کرد وتغییر دادوتکان خورد ، تا تکان نخوریم زنده باقی نخواهیم ماند(صحیح است) (لنکرانی - حاکم ملت ایران است) بنابراین بنده راجع بآذربایجان اینطور تجزیه و تحلیل کرده‌ام وبعقیدهٔ بنده بصلاح کشوراست والبته ممکن است با مصالح یك عده موافقت نداشته باشد ولی باید چشم رابهم گذاشت واهمیت‌ندادهیچ اهمیت بمصالح یك دسته ای نداد ومخصوصا پیشنهاد کرده‌ام که حقوق کارمندان دولتی رادر آذربایجان بدهند و روابط راحفظ کنند این وضع نمیشوداین قطع کردن والله بصلاح کشورنیست (لنکرانی — اگرندهند اعلان تجزیه است آقا) بآنجاچیزی نمیفرستند آنجادخانیات نیست تنباکو نمیدهند . . . .

حاذقی — مامور دولت رادرآنجارئیس مالیه را گرفته اند توقیف کرده‌اندچه بکنند

کاظمی - بگذارید حرف بزنند ما جواب میدهیم

دکتر رادمنش — بنده این حرف هارازدم تاشما هم جواب بدهید تاملوم شود کی به نفع ایران حرف میزند کی بضرر ایران . . . . .

کاظمی - میائیم جواب میدهیم کسی ازشما وحشتی ندارد برای دادن جواب ، ما صحبت نمیکنیم که نظم مجلس محترم باشد، این آقایان چرا آکمپانیمان این اظهارات شده‌اند

نایب رئیس —من بهمه اخطار میکنم که کسی نمیاید بین صحبت ایشان صحبت بکند منحصر به آقای حاذقی نیست بآقای کامبخش هم تذکر داده شده است .

کاظمی - ماباا کثر اظهارات ایشان مخالفیم وبموقع هم جواب خواهیم داد .

دکتر رادمنش - جنابعالی باید با همه‌اش مخالف باشید .

فداکار - کسی که باپول ذغال دولت ده میخرد لابد مخالف است

لنکرانی - الحکم حدالسیف (صدای زنك ریاست)

نایب رئیس — آقای انکرانی صحبت نفرمائید الان حرف سرهمین بوده

اردلان — آخر آقای دکتر هم فرمایشی نمیفرمایند .

دکتر رادمنش - اجازه بدهید بنده رشتهٔ کلام بدستم بیاید در این بودجه مخارج خیلی زیادی است اولا همهٔ آقایان اطلاع دارند که ده میلیون دلار اسباب های راه آهن را خریده اند و یك چك هم صادر کرده‌اند ده میلیون دلارمن نمیدانم چرا آن ده میلیون رانیاوردند مجلس تصویب بکند واین دومیلیون دلاررا آورده اندبرای تصویب (فاطمی مخبر کمیسیون بودجه - عرض میکنم) بنده عرض میکنم ولو اینکه مقررات هم بآنها اجازه میداد که این خرج را بکنند میبایستی در یك چنین موقع بحرانی می‌آوردند بامشورت مجلس این عمل راانجام میدادند بطوریکه آقای بدرآمدند درجلسه خصوصی مدت ها صحبت شد یك عده انتخاب شدند وبالاخره گفتند نباید بخریم نباید این خرج را بکنیم ولی نمیدانم چه حق و حسابی گرفتند که یك دفعه چشم بسته ده میلیون دلار چك صادر نرمودند (دکتر کشاورز- ۴۰۰ هزاردلار)اشخاصی هم که رفته بودند تحویل بگیرند می گفتند کا یونهائیکه ماخریدیم بما تحویل داده نشده است درایران یك عده کامیونهارا پاچیده بودند وداشتند میبردند ولی باوجود این چون ماخیلی حاتم طائی هستیم نسبت بخارجیها (اردلان — کاملا صحیح است) ده میلیون دلارچشم بسته چك صادر کردیم (صحیح است) یکی هم ۲۶۳۵۶۷ لیره شبکهٔ تلگرافی و تلفونی خریدیم میخواهیم بخریم من نمیدانم آقایان این یادداشتیکه آقای دکتر مهندس اسدالله داریوش یك شخص متخصصی است منتشر کرده مطالعه کرده‌اند یاخیر؟ (لنکرانی—خیلی خوب نوشته است) این خرج را در زمان جنك کرده اند خرجش را در زمان جنك کرده‌اند درموقعی که مس خیلی گران بود تیر آهن خیلی گران بود همین دستگاه را انگلیس ها در ۱۳۱۸ پانوزده با پانزده هزارلیره تقاضا کرده بودند که برای دولت ایران بسازند حالا بما تخفیف داده اند ودویست هزار لیره پولش را ما میدهیم آنوقت ۲۶۳۵۶۷ لیره داریم میدهیم، وسالی هم پانصد هزار تومان باید خرج نگاهداری آن بکنیم وقطعاً هم بعداین راتقدیم میکنیم بشرکت کل تلفون بعدهم میدهیم باو یك قرار دادی باو می بندیم یك چیزی هم باو میدهیم خلاصه حالا این ۲۶۳۵۶۷ لیره بجای خود سالی پانصدهزارتومان هم بایستی برایش خرج بکنیم درآمد آن هم ناچیز است (دکتر کشاورز- اصلا فایده‌ای ندارد) البته ما دراینجا از هرشهری بشهر دیگر رادیو داشته باشیم خیلی خوب است ولی این وقتی است که ملت گرسنه نباشد شکم گرسنه این خرج هارا نمیکند (لنکرانی- مال ما بوده آقا اینها رابابد واگذار بکنند حق نداشته‌اند ، خیانت کرده اند) (نایب رئیس- صحبت نکنید آقا) حالا این قضیه بر خلاف قرار داد است بر خلاف پیمان سه گانه است اول امریکائی ها آمدند معامله بکنند به بهانهٔ اینکه راجع باین قضایا با شما قرار داد نداریم چه راجع باموال منقول چه راجع باموال غیرمنقول کسی بآنها نگفت که شما قراردادی نداشتید چطور آمدید اینجا اصلا این را هم نگفتیم گفتیم خوب اینها امریکائی هستند با آنها قراردادی نداریم ولی با انگلیسها وشوروی‌ها که قرارداد داریم که اموال غیر منقول را بما واگذار کنند و اموال منقول راهم یك جوری با ما کنار بیایند (حاذقی-بعکس اموال منقول رابما واگذار کنند واموال غیر منقول را کناربیایند)

دکتر شفق-بفرمائید تشریف نبرند بزمثل دیروز زاکثریت میافتد

یکی ازنمایندگان- اکثریت نیست

نایب رئیس — (پس ازقرائت نامه) بفرمائید آقا عده کافی است

دکتر رادمنش- ..... خلاصه این خریدها بهیچوجه مناسب بنیهٔ اقتصادی و مالی کشور ایران نیست در قسمت ص گفته شده است «برای تامین پرداختهای ضروری وفوری کشور بوزارت دارائی اجازه داده میشوداز محل وجوهی که بایستی درراس مواعد معین بوزارت دارائی عاید گردد مبالغ لازمه را بعنوان مساعده با سود دریافت و درراس اقساط تسویه نماید ...

فاطمی - مال امسال است .

دکتر رادمنش-ویا آنکه باعتبار اسناط مزبور ازبانك ملی ایران مساعده دریافت واز محل اقساط مسترد نماید (فاطمی- تاآخرش بخوانید) مشروط براینکه در هر حال تسویه وجوه دریافتی از آخر دوره عمل مالی ۱۳۲۴ تجاوز نکند» بهرحال بنده ازقراری که اطلاع دارم تاکنون دولت ایران چهار میلیون لیره بدون اطلاع مجلس شورای ملی ازشرکت نفت انگلیس وام گرفته است ازاعتبار عایدات ما چهار میلیون لیره وام گرفته است و ۱۸۰۶۴ لیره بوام مزبور سود تعلق گرفته است در جزء این بودجه هم هست که باید پرداخت شود هیچکس ازاین وزراء نپرسید که آقا بچه حقی این پول را میگیرند این پول مال چندسال است (فریور - شش ماه پیش بنده گفتم) ماهرسال یك عایدی معینی داریم اگر هر دولتی بیاید وبرای رفع ورجوع کارهای خودش پول بگیرد وما را در مشقت وپریشانی بگذارد بعد هم خودش مسافرت بعتبات کند این کار صحیح است ؟ این درست نیست هیچ حق ندارد حالا آقا میفرمائید که ما تا آخر سال میگیریم خوب ازبانك هم میگیرید از آنجاهم میگیرید حالا خدا میداند که همان رویه سابق معمول خواهد بود یا نه وپیشکی مال سالهای بعدرا هم میگیرند یا خیر واگرهم بگیرند کسی آنجا جلو پشان را نمیگیرد اصلا هیچ مسئولیتی دراین مملکت نیست وزیر دزدی علنی میکند هیچ مجازاتی دربین نیست آنوقت دامان میخواهد درمملکت آرامش وآسایش باشد آب از آب هم تکان نخورد اگرچنین چیزی نبود ملت ایران ملت مردهٔ بود اگر می بینید آقا ملت ایران امروز اعتراض میکند این علامت رشد اجتماعی

وسیاسی وزنده بودن ملت ایران است این علامت رشد است که اعتراض میکند و میخواهد اصلاح بکند بمملکت خودش علاقه دارد (فداکار - صحیح است) آنوقت درقسمت (ر) ازماده ۲ همین مسئله ۲۲۱۹۹۰۹ دلار است ده میلیون آنجا دادیم این هم ۲۲۰۰۰۰۰ دلار تقریبا ۱۲ میلیون ونیم دلار ماداریم خرج میکنیم اگر فردا بگویند اصلاحات میگویند پول نداریم چکار بکنیم یك مستشاری از خارج میآید میگوید قرض کنیم ازخارج که اصلاحات بکنیم سد بسازیم خانه بسازیم (لنکرانی - میخواهند پولهایمان تمام شود این چهار شاهی تمام شود — خدا امنتشان کند) کارخانه بیاوریم آقا. همین پول چه چیز برای مملکت نمیشود آه ۹ آنوقت دراین ماده برای اینکه مارا گول بزنند نوشته اند امیر آباد، دانشگاه واین صحبت ها را هم کرده اند. درصورتیکه امیر آباد و دانشگاه اصلا جزء این پول نیست (فاطمی - اینطور نیست) نظر شما اینطور است. این پول جزء پول دیگری است امیر آباد رامیخواهند بخرند ومخلفاتیکه در آنجاهست بفروشند برای قسمت امیر آباد (فاطمی - نظر بنده نیست ه حقیقت مراست) اینجا درقانون اینطور نوشته شده است ممکن است نظر آقا اینطور نباشد ولی در قانون اینطور نوشته شده است (فداکار - آقای مجد هم یك ادعائی بامیر آباد دارند) (خنده نمایندگان) حالا تضمین هم میکنند که این را در ۷ سال میخواهند بپردازند واقعاً من نمیدانم که دولت های بعد چه خاکی بسرشان خواهند ریخت با این خزانهٔ خالی چگونه این پولها را خواهند پرداخت. آیا عدم پرداخت این پولها یك مشکلات سیاسی برای کشور ما پیش نخواهد آورد؟ دریك جای دیگر هم پیشنهاد میشود که حقوق انتظار خدمت ۲۳ و ۲۴ منتظرین خدمت را از در آمد سال ۳۲۴ بپردازند (اردلان - صرفه جوئی) ازدر آمد سال ۱۳۲۴ پرداخته وبحساب هزینه سال جاری منظور دارند دیگر صرفه جوئی ندارد (فاطمی - طلب دارند باید بپشان داد) وبعد یك تبصره هم هست مادام که منتظر خدمت وجود دارد استخدام کارمندان پیمانی و حکمی ممنوع است این بعقیده بنده صحیح نیست آقا باید دید که چطور شده است که این همه منتظر خدمت در وزارت خانه ها پیدا شده است یکعده زیادی دارند توی شهر راه میروند مشغول تجارت وکارهای خودشان هستند حقوق انتظار خدمت میگیرند ولی مستخدمین جزء که منتظر خدمت نمیشوند بآنها انتظار خدمت نمیدهند بنده صد تاش را دیده ام فقط بمدیر کل ها هر کس که یك عنوان مختصری در وزارتخانه داشته بعنوان انتظار خدمت یك پول مفتی دارد میگیرد، انوقت آنهائی که واقعاً استحقاق انتظار خدمت دارند وبناحق آنهارا منتظر خدمت وبیکار کرده اند حقوق انتظار خدمت نمیگیرند وگرسنگی میخورند بایستی در دستگاه اداری ما یك تجدید نظر حسابی بشود اگر عضو زیادی داریم بیرون بریزند کار برای مردم تهیه کنید که مردم محتاج نشوند که بیایند توی این وزارتخانه ها وآنوقت هم در وزارتخانه ها را بسته اند بروی مردم دیگر کسی نمیتواند برود در وزارتخانه مستخدم شود (دکتر معظمی - مطابق قانون استخدام است) بهرحال باید حتما یا لیسانسیه باشد یا دکتر باشد یا حتما یك درجه معینی داشته باشد اشخاص معمولی که نمی توانند استخدام شوند (فاطمی - ازپایه یك شروع میکنند). باید کار پیدا کرد برای مردم (هاشمی - بله باید کار پیدا کرد) وپول مفت هم نداد آقا، هر وزارتخانه ای می بینید هشت تا، ده تا مدیر کل دارد چهار، پنج تاش که پشت میز نشستند بقیه سر ملك یا تجارتشان هستند وپول هم از این ملت میگیرند و من اشخاصی را میشناسم که مدیر کل هستند و چند سال هم هست پول میگیرند و شبها هم پوکر میزنند (مهندس فریور - وبادر امریکا تشریف دارند) موضوع دیگر راجع بکار خانجات اسلحه سازی وتسلیحات است بنده در اینجا چند بار این موضوع را تذکر داده ام این کارخانه جات تسلیحات ایران ازبهترین کارخانجاتی است که ما در ایران داریم و قابل اینهم هست که بهر شکلی در بیاید یعنی به شکلی که احتیاجات ضروری مملکت را تامین بکند دربیاید ودراین کارخانجات تاچندماه پیش قریب هفت هزار کارگر کارمیکردند واینها بعداز چند سال متخصص شده بودند برای اینکه کارگر متخصص پیدا کردن کار آسانی نیست بعد از چند سال درعرض این چند ماه عده زیادی از آنها را بیرون کردند وهمه گرسنگی میخورند یاسیگار میفروشند توی خیابان وازاین کارها میکنند یا از گرسنگی فرار کردند یا بیکارند ونمیدانم چکار میکنند وحالا عدهٔ کارگران این کارخانجات بعده بسیار کمی تقلیل یافته است، در صورتیکه ما هرچند وقت یکبار درهمین عمر کوتاه پارلمانی ما دیدیم هی تقاضای خرید اسلحه ومهمات شده لیره ودلار بعناوین مختلف مابمب اتمی که نمیخواهیم بخریم (لنکرانی — برای شهریور ۲۰ میخواهند آقا) ما که هواپیمای شکاری اینقدر نمیخواهیم یك چیز مختصر شاید کافی باشد شاید اصلا لازم نباشد ما پولهای هنگفت میدهیم بخارج برای خریدن اسلحه و مهمات آنوقت برای مملکت خرج نمیکنیم وسعی میکنیم که در کارخانجات بسته شود آنوقت درمجلس هم میبینیم برای تدارکات یکرقم ۶۴ میلیون ریال برای سازو برك بازهم بارتش میدهیم هردفعه که دراین جا بودجهٔ آمد یك چیزی برای ارتش بود وما دراین جا بچوقت هم یك معجزهٔ ازاین ارتش ندیدیم (فداکار - نخواهید هم دید) ما چکار کنیم چهار صد میلیون بودجه مملکت ماست سیصد میلیون راهم میدهید بارتش و صد ملیون را نگاه میداریم. خوب. این سیصد میلیون را که ما داریم میدهیم برای اینکار چه فایدهٔ ازش میبینیم. بکار نمیخورد. هیچ جا بکار نخورده است بعوض اینکه درش را ببندیم یك عدهٔ را بیرون کنیم هی نواله داریم میدهیم باینها برای چه؟ برای اینکه بآزادیخواهان بتازند. برای اینکه کاوپ ها را ببندند و برای اینکه این کار ها را بکنند و افسران تحصیل کرده را که برای هر کدام از آنها صدها هزار تومان خرج شده کتشان را ببندند بیندازند توی کامیون و بکرمان تحویلشان بدهند و حبس کنند برای این که ارفع از پزاو خوشش نیامده است یا سلام سفت بهش نداده است این خرجها آقا درست نیست، صحیح نیست یکدفعه بیائید صد میلیون برای فرهنگ خرج بکنید برای بهداری یکدفعه بیائید صد میلیون خرج کنید. ما برای شما دست میزنیم (لنکرانی - اینها نافع است نمی کنند) یك مسئله دیگری که اینجا ذکر شده است بهر یك از پیشکارهای دارائی که جای امریکائیها می روند می نشینند بآنها اجازه داده اند دوبرابر حقوق بدهند من نمیدانم اینها چه معجزه کرده اند آخر بچه مناسبت؟ اگر آنها پول کم دارند خوب سایرین هم همینطور هستند اگر مأمور دولت واقعاً احتیاج بپول دارد. اضافه حقوق لازم دارد چطور شده است این آقا که بجای فلان نانکارو می نشیند باید بگیرد ولی دیگری که بجای ایرانی می نشیند نباید دو برابر حقوق بگیرد من نمیدانم این عمل از روی چه منطقی و چه فلسفه ای شده است اگر کارمندان شما گدا هستند پول ندارند اضافه بدهید زیادی ها را بیرون بریزید بانها دو برابر وسه برابر حقوق بدهید یا بیفزائیم ولی یك تبعیض بین فایده اش چیست چهار تا پنج تا ما پیشکار دارائی داشتیم در شهرستانها که امریکائی بودند حالا بجای آنها یك عده اشخاص رامی خواهند بفرستند این اشخاصی را که می فرستند بانها میگویند حالا که حقوقتان را میگیرید دو برابر هم بگیرند یك امتیازات دیگری هم برایشان قائل میشوند البته این منطقی نیست صحیح نیست هیچ در قانون استخدامی در دنیا دیده نشده است بنده هر ایضم را ختم میکنم مطالب دیگری هم بوده است که بعنوان پیشنهاد تقدیم داشته ام (کاظمی - آقا مطابق ماده ۱۰۹ بینده توهین شده) ولی خواهش میکنم از آقایان که باین هر ایضم یك توجه خاصی مبذول بدارند از روی غرض نگاه نکنید واقعا بی طرفانه از آن نظریکه بایران علاقه دارید باین هر ایضم توجه بکنید والا اگر این توجه نشود بطور قطع یك مشکلات بزرگی درمقابل ما پیدا خواهد شد. خودمان بادست خودمان اسباب تجزیه ایران را فراهم میکنیم، خودمان بادست خودمان اسباب انقلاب ایران را فراهم میکنیم. این کار ها را نکنید. این برادر کشی ها را در این مملکت راه نیندازید ازتمام این کارها صرفنظر کنید. فقط کاری بکنید که صلاح آزادی و تمامیت ارضی و استقلال کشور ایران را داشته باشد (صحیح است - احسنت)

کاظمی — بنده اخطار نظامنامه دارم

نایب رئیس — آقای وزیر دارائی بفرمائید

وزیر دارائی - بنده اول بایدعرض کنم که ازبیانات امروز آقای دکتر رادمنش بینهایت امیدوار شدم بخصوص ازاین جهة که درطی بیاناتشان تائید شد فرمایشی که فرمودند که من میخواهم راآلیست باشم ودولت هم باید راآلیست باشد کاملا حرف حسابی است. بنده تاآن اندازه اینکه در خارج خدمت آقایان اعضاء فراکسیون توده ارادت دارم ومیرسم استنباط خودم تابحال این بود که آقای دکتر رادمنش درمیان رفقاشان ایدآلیست ترین اعضای فراکسیون خودشان هستند حالا که این شخص ایدآلیست در این فراکسیون عقیده اش این طور شده که باید راآلیست شد بعقیده بنده دولت و همه آقایان اعضاء مجلس شورایملی هم باید مغتنم بشمارند و قدم اساسی در این باب بردارند. بنظر بنده آقا یك اشکال در کار این مملکت بود در ظرف این مدت، وآن این بود که هر دولتی یك اکثریتی میآورد، اکثریت ازش دفاع میکرد و اقلیت البته بر حسب نظریات سیاسی که داشت حمله میکرد، برطبق معمول پارلمانهای همه جای دنیا اگر این وحدتی که باید هر دو طرف راآلیست باشد دراین مجلس ایجاد شده بود کارما خیلی از اینکه حالا هست جلو بود (صحیح است) (لنکرانی - اغراض خصوصی (منافع شخصی نمیگذارد) دومطالب را اگر آقایان رعایت بفرمایند بنظر بنده کار این دولت و کار هر دولتی که در سر کار باشد خیلی سهل است، یکی اینکه

شرکت بفرمائید درمسئولیتها دولت، غرض بنده از این شرکت که عرض میکنم این است که بفرمائید یك کسی را که باسم دولت سر یك کاری می نشانند چه معایب و نواقصی بارث از دوره گذشته بهش رسیده است وبا چه وسائلی باید کار کنند و چطور باید پیش ببرد این را آقایان پیش خودتان منصفانه قضاوت بفرمائید واجازه بدهید که آن دولت هم باهمان دستگاه شکسته بسته که دارد پیش میرود همینقدر موافقت بفرمائید که آیا دارد در راه پیشروی پیش میرود یا درراه فقرا مطلب خیلی آسان است اگر یك کسی که مسئول انجام یك کاری است وقتش را زیاد صرف میکند یعنی حواسش زیاد پرت نشود بامور جزئی ویك راهی را که ایجاد شده است بگیرد وجلو برود بنظر بنده خیلی ازمشکلات رفع میشود حالا بنده آقایان این را برحسب تقاضای یکفر دایرانی عرض میکنم میدانم، آنچه که نظر داشته اید آن نظر سیاسی را که تعقیب میفرمائید برحسب نظر سیاسی خودتان وبرحسب قریحه وعقاید سیاسی که دارید بوده، ولی اینطور تصور فرمودید که چون یکعده کمی اینجا هستید فقط بعنوان حمله وایراد میفرمائید درصورتیکه اگر شرکت بفرمائید درمعایب کاردولتی و شرکت بفرمائید باما وباهم بنشینیم وببینیم چکار باید بکنیم (دکتر رادمنش شما راه نمیدهید یك سیوررا اجازه نمیدهید آقا) جنابعالی که هرچه فرمودید بنده گوش دادم، آنچه که راجع بآذربایجان فرمودید بنظر بنده ازلحاظ تصمیم یك فرد ایرانی کاملا صحیح است آذربایجان جزء لاینفك ایران بوده وهست (لنکرانی وخواهد بود) .... (دکتر رادمنش - اگر بگذارید)

نایب رئیس — آقای دکتر شما درموقعیکه صحبت میکردید آقای وزیر دارائی ساکت بودند وبین صحبت شما حرفی نزدند (صحیح است)

وزیر دارائی — مردم آذربایجان همیشه درراه وحدت ایران کوشیده اند وبعد هاهم خواهند کوشید (صحیح است) ایران بدون آذربایجان نمی تواند زندگی بکند و بنا براین آنچه که از دست کلیه افراد مردم دیگر نقاط ایران برآید خواهند کرد برای اینکه این وحدت فامیلی که در ایران ایجاد شده است همیشه باقی وبرقرار بماند (صحیح است) ولی اینکه عرض میکنم عمل بکنیم جنابعالی بفرمائید بنده عجالتاً امروز جزء دولت هستم جنابعالی بفرمائید کاری را که دولت باید بکند انجام بدهد برای اینکه این کدورت ها ازبین برود

دکتر رادمنش — اول باید این دولت کنار برود.

نایب رئیس — شما آقا حرف نزنید.

وزیر دارائی — ... این مطالب دیگری است

حاذقی — چرا باید کنار برود یك ماه مشغول کار است

نایب رئیس — آقا ما بین صحبت حرف نزنید شما نمی توانید ما بین صحبت ایشان حرف بزنید.

دکتر رادمنش — آقا مخاطب ایشان ما هستیم مجبوریم جواب بدهیم

وزیر دارائی — جناب عالی هر چه فرمودید مخاطبان دولت بود بنده گوش دادم.

نایب رئیس — آقای دکتر شما گوش بدهید بعداً جواب بدهید.

وزیر دارائی - این وحدتی که ایجاد شده است یك وحدت عرفی است، وحدت ملی است، وحدت مذهبی است. وحدت جغرافیائی است. وحدت اقتصادی است. وحدت سیاسی است، وحدت نژادی است. شما هر آن ... البته هر جا بروید این را که عرض میکنم در تایید فرمایش جناب عالی است، در آذربایجان جز عید نوروز که عید دیگری ندارند و از حیث آداب و سنن قدیم جز چهار شنبه سوری در آنجا که چیزی نمی باشد بتمام عقاید و مبانی مذهبی که ما داریم آن جا هم معتقدند بنا بر این هیچگونه افتراقی بین ما نیست (صحیح است)

راجع بسیگار فرمودید این یك امری که امروز اتفاق افتاده باشد نیست (صادقی - هشت ماه پیش از این) این چیز مهمی نیست ولی من باب نمونه عرض میکنم که اگر بایك وحدتی هرمشکلی پیش میامد حل میشد باینجا برنمیخوردیم باین زحمت دچار نمیشدیم اینجا اداره دخانیات از چندین ماه قبل تصمیم گرفتند یك شرکتهائی در نقاط مختلف مملکت ایجاد کنند وسیگار را بدهند بآنها توزیع بکنند (ایپکچیان - شرکت هم در آنجا تشکیل شد، ندادند) اجازه بدهید دارم عرض میکنم در آذربایجان هم همین عمل را کرد یك شرکتی هم تشکیل شد دولت ایران که نرفت بگوید اینکه مال امروز نیست مال چندین ماه قبل است من که ازخودم نمیخواهم دفاع کنم دولت ایران که نگفت من باین شرکتی که تشکیل شد نمیخواهم سیگار بدهم یك عده ای ازمردم آمدند وگفتند ماسیگار نمیخواهیم دادو بیداد و جنجال کردند گفتند این شرکت درست نیست قال مقال در روزنامه ها راه انداختند دولت ایران گفت آقا بهیچکدام ندهید اداره دخانیات باید توزیع کند این راچون مکرر فرمودند بنده عرض کردم بنده من باب نمونه عرض کردم اگر خودشان این را آنجا حل میکردند اگر این اختلاف ایجاد نمیشد آقایان بدولت رجوع نمیکردند اصلا موضوع سیگاری پیش نمیآمد (صادقی - اما آقای هژیر چند نفراز نمایندگان نگذاشتند) بنده عرض میکنم که نمایندگان هم نمایندگان آذربایجان بودند نماینده تبریز بودند

لنکرانی — اسمشان را بفرمائید اینکاش اسمهاشان را میفرمودید

نایب رئیس - آقا صحبت نفرمائید

وزیر دارائی - چه اثری دارد همه آقایان که میدانند (نایب رئیس - بفرمائید آقا) بنده ایراد بکسی ندارم کاری بکسی ندارم من ایراد باین پیش آمد دارم کاری بافراد آن ندارم هر که هست بنده میخواهم عرض کنم که باوحدت نظر با گذشت هر کاریرا میشود حل کرد سر ریسمانرا اگر دو نفر بکشند بکشند بالاخره پاره میشود

لنکرانی - آقا تکذیب میکنم نمایندگان آذربایجان نگردند اسمشانرا بفرمائید

نایب رئیس — آقا صحبت نفرمائید آقای وزیر دارائی تأمل بفرمائید ماده ۱۱۲ نظامنامه را بخوانند.

ماده ۱۱۲ بشرح زیر قرائت شد:

کلیهٔ قطع کلام و استعمال الفاظ زشت و تعرضات شخصی و هر گونه حرکات و نمایشاتی که موجب بی نظمی مجلس باشد ممنوع است

لنکرانی — دواخطار قانونی ونظامنامهٔ بخود هیئت رئیسه دارم و طلب کارم

وزیر دارائی — مثلا راجع به غله فرمودید همانطور که عرض کردم نقاط مختلفه مملکت همدیگر را تکمیل میکنند از لحاظ امور اقتصادی مثلا انبار غله تهران یك مقداری زیادی گندمش از صفحات مملکت از آذربایجان است از گرگان است برنج همینطور از رشت میآید همینطور خیلی از مواد خوراکیش از یك چیز هائی میرود هم از لحاظ میزان پولی که ممکن است در اختیار دولت باشد این را مقایسه بفرمائید و هم از لحاظ دادو ستد و بده و بستان آخر باید یك چیزی داد یك چیزی گرفت آقای صدر قاضی نمیدانم اینجا تشریف دارند یا نه یك مدتی بحث بود راجع به توتون مهاباد خوب البته وظیفه دولت است که توتون مهاباد را بخرد و پول آنرا برعایا بدهد آنها هم یکسال زحمت کشیده اند چیزی داشته باشند عایدی داشته باشند و بتوانند خرج بکنند خوب آخر این توتون اداره انحصار دخانیات را باید بیاورند اینجا ودر تمام مملکت مصرف کنند، در تمام مملکت مصرف توتون چیق عادی باشد وگران نباشد هم آنها راحت باشند هم اداره دخانیات (افشار صادقی - بودجه اش را نمیدهند) وقتی نباشد آنجا بماند ادارهٔ انحصار چقدر میتواند پول بدهد و توتون آنجا بماند همین طور است برای غله ما باید یك پول بدهیم و غله بیاید هم آن ملاك، رعیت غله ای بدهیم هرکس هست بپولش برسد و هم مردم اینجا غله داشته باشند و هم اینکه صاحب غله بپولش رسیده بتواند زندگی کند هم اینجا مردم بتوانند خوراك داشته باشند هم اداره غله با این پولی که دردوران و جریان دارد بتواند کار کند این رؤس مطالب است (فداکار - حقوق کارمندان) بنده واردجزئیات نمیشوم راجع به حقوق کارمندان یك دستگاهی وقتی مرتب کار کرد دستگاه بانك مثلا این البته پولش رامیتواند مرتب بگیرد مرتب بدهد یعنی ایجاد بانك برای این است هیچ بانکی که در دنیا نمیاید صد درصد هر پولی که برایش میآید، چکهائی که برایش میرسد وجوهی که امانت دارد حواله هائی که برایش آمده است چکهائی که ممکن است بیاید، پولهائی که بابت فروش گذاشته اند هیچ بانکی که دردنیا صددرصد اینهارا درخزانه موجود ندارد این را ناچار باید بدهد وبگیرد باید برات تسعیر بکند وموعد براتیکه تنظیم کرده است میرسد باید پولش برسد این پول باید بر گردد وحوائج مردم برآورده شود اگر مردم بترسند وفوری بگویند پس بده و یك عده ای هم که باید پول گذاشته باشند نگذاشته باشند اگر راههای آمد وشد بسته شود اگر قطع شده باشد یك امر فوق العاده پیش میآید همان امری را که جنابعالی فرمودید در اینجا صدق میکند یعنی همینکه فرمودید یك حادثه ای که اتفاق میافتد نبایستی این را منسلخ وجدا از تمام

مقاولات و مقدماتش درنظر گرفت آن امری هم که نمیتوانید آنجا پول بدهید ازهمان قبیل است یك وضعی پیش آمده است که نمیتوانید پول بدهید پس عرض میکنم که اینطور نفرمائید که هرجا ایرادی در کار بود بفرمائید تقصیر دولت است بفرمائید بیائید بنشینید درست کنیم آنقدری که باید بتدریج درست بشود درست میشود و آنقدری که که بتدریج نیست و باید فوری انجام بگیرد فوری انجام میگیرد اما اگر اینطور باشد و بنابر معاجه باشد آن ازعهده هیچ دولتی ساخته نیست که کاری بکند اگر پیشنهاد بکنیم که بیك کسی حقوق زیادتر بدهند میفرمائید چه تبعیضی است اگر بگوئیم و پیشنهاد کنیم کسی که حقوق انتظار خدمتش را نگرفته حالا میخواهیم باو بپردازیم میگوئید چرا میخواهید بدهید، خوب آنها هم شکایت می کنند و میآیند می گویند چرا پول انتظار خدمتمان را نمیدهید آنوقت آقایان میگویند که چرا این ها بروزنامه ها شکایت می کنند (کامبخش- شما هم آن روزنامه ها را وقیف میکنید) بمجلس شورای ملی شکایت میکنند ، و می فرمائید بازهم شما آمدید و این بیچاره ها را بیرونشان کردید و حقوق انتظار خدمتشان را نمیدهید این دو طرف را آقا مشکل است بمیان آوردن . خلاصه اگر بنا باشد که هر کس از هر دولتی که شکایت کرد بگوئیم حق با اوست و هر دولتی در هر موردی که خواست عملی بکند بگوئید که این کار ظالمانه است (یکنفر از نمایندگان غالباً این طور است) عادلانه نیست و درست نیست و هر چه دولت میگوید زور و ناحساب هست پس دیگر کاری از پیش نمیرود آقایان نکاتی و چیزهائی که بنظر بنده میرسد در نظر بگیرید دستگاه دولت ما این است که که هست یعنی با این شکسته بستگی ها که روی هم جمع شده البته این اصلاح میخواهد سالها مملکت دچار مصائب و مشکلات بوده است مردم از لحاظ زندگی شان و دولت هم از لحاظ امکان اقدام جنگ هم مزید بر علت شد آن جریان ها و مصائب و مشقاتی که لازمه جنگ بوده این جا برای ما مشکلات تازه ای ایجاد کرد، وقتش شده است حالا فرصت هست شروع شده است که دولت بتواند یك عملی بکند، بنظر بنده که این جور خیال میکنم هیچ کس که مختصر اطلاعی از اداره امور مملکتی داشته باشد نمیتواند چنین حرفی بزند که ما تمام مصالح مملکت ایران را از روی نظر یکدستهٔ یا یك نفر یا یك جمعیت کوچکی که آنها بمنفعت خودشان تشخیص میدهند نگاه کنیم این کار را نمیشود کرد. (دکتر رادمنش -عملا که این طور است) . . . حالا میفرمائید جنابعالی باید رفع شود. فقط گفتن این عیب که این جور بوده است نمیشود (دکتر رادمنش- انشاءالله میآئیم رفع میکنیم) آنهم مطلب دیگری است (یکنفر از نمایندگان آرزو برجوانان عیب نیست) آنهم در ردیف مسائل کلی است این است که از یکطرفی میفرمائید بایستی مصادف با اوضاع دنیا و ترقیات دنیا و با پیشرفت های دنیا حرکت کنید ، بسیار خوب یکی از ترقیات یکی از لوازم ترقی هم وسائل مخابره ، مکاتبه، تسریع در نقل و انتقالات است این چطور میشود ما میگوئیم کما میخواهیم از پنی سلین استفاده بکنیم از در مملکت راه نمیدهیم، راه آهن نمیخواهیم و واگون و تلفون نمیخواهیم داشته باشیم (فداکار — اول سلامتی است) یك وقت هست که بنده و جنابعالی را نشانده اند بعنوان مختار مطلق و هر عملی هم شروع شده است میگوئیم از چه شروع کنیم میگوئید اول سلامتی بفرمایش جنابعالی بسیار خوب هرچقدر پولی هم که داریم آنجا خرج میکنیم، پیش از پنجاه میلیون لیره خرج این راه آهن شده است که بعد اعلای ممکن ازش استفاده کرده اند، اینها سوده و فرسوده شده است از بین رفته است حالا میفرمائید چه کنیم ؟ (اردلان- پولش را بگیرید آقا) میفرمائید برای اینکه این راه آهن از میان رفته ما برای خاطر اینکه راه آهن رفت و آمدی بکند چه بکنیم، برای اینکه ده میلیون پولش را ندهیم این کار را نکنیم، این کار را که من نکرده ام که بخواهم از این دفاع بکنم ولی این همه خرجش شده است چه میکنید ؟ (دکتر مصدق - چرا طلبتان را نمیگیرید آقا همه اش میپردازید) . . این صحیح است آقا بنده میگویم پس آنرا ایراد بفرمائید این را ایراد نفرمائید چرا خریده اند ؟

اردلان - همین را بنده گفتم ، فریاد زدم در کمیسیون بودجه کسی گوش نداد

وزیر دارائی - . . . حالا اگر کاری که شروع شده است ناقص و ناتمام بگذارند بدتر می شود و بیشتر ضرر خواهیم کرد اینجا من باب مطلب که برخوردیم باید عرض کنم درباب آن سیم تلفونی که فرمودید رسیدگیهائی شده است قراردادش را در مهر ماه بسته بودند این مطلب را که عرض میکنم من باب مثال است . این ربطی باین دولت ندارد که بنده بخواهم دفاع عرض کنم - درنتیجه رسیدگی های مقدماتی گفتند قیمتش مناسب است بعد در نتیجه این یادداشتها و ایرادات که بوزارت پست و تلگراف رسیده بود خود آقای وزیر پست و تلگراف تقاضا کردند که از این لایحه یکه امروز مطرح است بیرون بیاید و بماند جزء بقیه موادی که هنوز در کمیسیون بودجه است بعد تقدیم شود ، (فداکار — بسیار خوب) (دکتر شفق - بنده در همین باب پیشنهادی داده ام) بعد اگر چنانچه در نتیجه رسیدگی بعقیده سرکار آمدند بایستی حذف کنیم اگر بعقیده ای آمدند که در نتیجه رسیدگی مسلم و معلوم شد درست است آنوقت نظر آقایان تأمین میشود راجع باقساط قرض که ممکن است بکنیم همانطوریکه فرمودند اولا صحبت اجازه استقراض یکساله یا دهساله نیست، (دکتر رادمنش - چهار میلیون لیره را گرفته اند) الان عرض میکنم مقصود از این تقاضاهائی که در این لایحه شده است مدت طولانی نیست فقط مال امسال است اگر هم آن اقساط دیگر را باید از آنان قرض بگیرند علی ای حال باید تا آخر اسفند ماه امسال خاتمه داده شود اما راجع بگذشته این را در نظر داشته باشید این مطلب یك مرتبه نبوده دو دفعه این عمل شده است و اصل مطلب این است به موجب امتیازنامهٔ که دولت امضاء کرده است با شرکت نفت ایران و انگلیس انقاط حق الامتیازش به مولد معین باید تحویل دولت داده شود یعنی اگر میخواستیم صبر کنیم تا آخر سال خوب مدت خیلی طولانی میشد چون عوائد هر سال اساساً مربوط بمخارج همان سالش است ولی آمده بودند یك حد اقلی معین کرده بودند و قرار شده است در ظرف هر سال که یك اقساطی بپردازند و بقیه آن مبلغ حق الامتیاز تا تکمیل بیلان در اواخر سال یعنی یك قسمتی را بعد از آنکه بیلان شرکت تنظیم شد و یك قسمت دیگر هم بعد از اینکه سال تمام شد یك قسمت بعد از اینکه معلوم شد آن مبلغی که باید از قرار تنی ٤ شلینك قرار بود بدهند در سال ۱۳۲۲ احتیاج پیدا کرده بودند برای مخارج ضروری جاریشان بیك مقداری پول تقاضا کردند از شرکت نفت ایران و انگلیس ۲۶۷۵۰۰۰ لیره گرفتند و در موقعیکه این را تصفیه میکردند ۳۳۲۸۵ لیره و ٦ شلینك و ۱۳ پنس فرع دادیم . (مهندس فریور - از قرار صدی چند ؟) والله این را نمیتوانم الان دقیقاً عرض کنم یا دو در صد یا ۳ در صد . بعد در سال ۱۳۲۳ همین عمل تکرار شده است یعنی اقساطی را که باید بگیرند زودتر گرفته اند و این — ۱۸۰٦٤ لیره و هشت شلینك و ۹ پنس که می فرمایند خواستم عرض کنم که این مربوط باین قسمت دومی است — خواستم عرض کنم که یکدفعه دیگر هم گرفته اند بیشتر هم گرفته اند (لنکرانی- بیچاره ملت) آقا این اقساطی است که از بابت حق الامتیاز بدهند و جزء مخارج جاری است در هر قسط معین باید بپردازند (یکنفر از نمایندگان پول خودتان را چرا تنزیل میدهید ؟) زودتر میدهند (فداکار — قرض است باید مجلس تصویب کند) خوب بنده هم خواستم اول بتصویب مجلس شورای ملی برسد بعد بگیریم که حالا مورد اعتراض واقع شدم ببنده چه ربطی دارد آن آقایان گرفتند ورفتند (دکتر رادمنش - خوب آنها را هم تعقیب میکنیم باید محاکمه شوند.) چون اینطور استنباط میکنم که آقایان میفرمایند . .

دکتر رادمنش — منظور شما نبودید آقا .

نایب رئیس- آقای دکتر رادمنش بین الاثنین صحبت نفرمائید ، آقای وزیر دارائی جنابعالی صحبت خودتان را بفرمائید.

هاشمی — بلی رشته کلام از بین میرود

وزیر دارائی - مقصود بنده آقا این بود علی ای حال عوائد هر سال باید برای مخارج همانسال صرف بشود بموجب این امتیازنامه یك مواعد معینی برای پرداخت گذاشته شده است که آن قسمت مهمش میماند برای آخر سال بنا براین چون یك قسمتش مورد احتیاج است تقاضا کرده اند بدفعات مختلف پرداخته اند و یکفرعی هم داده اند حالا نظر آقایان براین است که بدون تصویب مجلس شورای ملی این عمل نشود آقایان هر نظری که دارند بفرمایند تصویب فرمودید میگیریم. تصویب نفرمودید نمیگیریم علی - ای حال باید تا آخر سال خاتمه پیدا کند چیزی برای سنوات آتیه نخواهد ماند.

نایب رئیس- آقای وزیر جنگ

وزیر جنگ (آقای سرلشکر ریاضی). اجازه میفرمائید یك قسمت از بیانات آقای دکتر رادمنش را آقای

وزیر دارائی جواب فرمودند ولی یك قسمتی که مربوط بارتش است بنده ناگزیرم شدیداً اعتراض کنم ایشان فرمودند ارتش برای آدم کشی است بنده میخواهم ببینم که در این وقایع آذربایجان که اتفاق افتاد از افسران کشته شدند یا از اشخاص غیرنظامی ؟ اینهمه افسر که در نقاط مختلف کشته شد که الان دوسیه اش که پیشنهاد شده درجیب بنده است که بورانشان حقوق کافی پرداخته شود اینها بیگناه بودند یا آنها که اینها را کشته اند؟! (کامبخش- تمام جنایات مال ارفع است) (دکتر کشاورز - همه اینها بیگناهند خون اینها هفت ریخته شد) اجازه بفرمائید میگویند ژاندارمری بمردم تخطی کرده که مردم باین وضعیت افتاده اند مگر این ژاندارمری در تمام ایران نیست (کامبخش- همه جا تخطی میکنند- همهمه نمایندگان)

نایب رئیس - آقای کامبخش بشما دو مرتبه اخطار کردم اگر حرف بزنید رای میگیرم شما را خارج میکنم .

کامبخش - رای بگیرید ، ما رای نگرفته ممکن است برویم.

نایب رئیس -آقا شما یکساعت صحبت کردید همینطور آقای دکتر رادمنش - مگر کسی حرف زد ؟ ؛

وزیر جنگ - آقا یك عده نظامی یعنی حد اقلی که دولت ما اجازه داشته است در آذربایجان داشته باشد در مقابل ۳۵۰۰۰ نفر یکت بسته در سربازخانه بمانند بدون اینکه بتوانند از یك پست بیك پست دیگر بروند باید جواز بگیرند و آنوقت باینها حمله میکنند یادگان مشکین شهر را با اینکه دولت موافقت کرده بود که خونریزی نشود و این قیام را بیك ترتیبی اصلاح بکند حاضر بتسلیم میشوند قرآن قسم میخورند نظامیان را مرخص میکنند پنج نفر افسر را میکشند ! ! ! این صحیح است ؟ ! (کامبخش- اینها جنایات ارفع است) (همهمه نمایندگان) مجلس شورای ملی حافظ قانون اساسی است (کامبخش- ما که در این حرفی نداریم) شما اگر میخواهید قانون اساسی را زیر پا بگذارید بما چه ؛ ما بدستور دولت رفتار میکنیم بما گفته اند هر کس که بر علیه قانون قیام بکند . . (کامبخش - شما قیام کردید ارفع قیام کرد) (صدای زنك) ارتش هیچ عملی در آذربایجان نداشته است ارتش جز در یك نقطه معینی که دو ماه تمام محصور است هیچ کاری نکرده هرچه شما میخواهید بگوئید راجع بافسران این صحیح نیست ، افسری که ما در مراغه داشتیم ارچکار میکرد ؛ او قسمت ایلخی را نگهداری میکرد او را بچه مناسبت کشتند ؛ یعنی مجروح کردند بحال مرگ انداختند ده روز تمام اقدام کردیم آمبولانس برای معالجه او ببریم نگذاشتند ؛ این انصاف است شما اگر میگوئید ایران ارتش لازم ندارد قانون بگذرانید ارتش را منحل کنید ما راهم راحت کنید مگر ما نوکر دولت نیستیم (هاشمی (خطاب بآقای کام بخش) — آقا شما که مدافع آدم کشها نیستید ؟) وقتی من بیك افسری میگویم وظیفه خودش را اجرا بکند آخر چرا باید آن افسر را کشت دولت در این اقدام گفته است که باید مسلحانه اقدام نشود میخواهم ببینم امر دولت بجناب آقای بیات ابلاغ نشد؟! جناب آقای بیات تلگراف نکردند؟! لشکر نگفتند لشکر مگر چه از این کرد ؟! آخر این چه اسنادی است که بارتش میزنید؟ اگر یکنفر از این اشخاصی که ما متمرد میدانیم و شما اصلاح طلب خون از دماغش آمده (تیمورتاش - خبط درهمین است) خبط شده یا نه ، دولت مانظر ببودن قوای بیگانه و نظر باین که در یاد داشتی که دولت شوروی بامریکا و انگلیس داده بودند که اگر قوای ایران بروند آنجا ما هم ناگزیریم قوای خودمان را زیاد کنیم دولت صلاح ندانست تقصیر ما چیست ؟! (ساسان — اشتباه درهمین است) میگوئید رئیس ستاد ابلاغ نکرد ؛ میگوئید رئیس ستاد ارتش حکم دولت را نمی خواند و متمرد است مگر همین حکم دولت را اجرا نکرد مگر این چهار هزار و پانصد نفر موقعی که ابداً ما انتظار نداشتیم تسلیم نشد ؛ چرا پیخود بارتش اتهام میزنید (کامبخش- اتهام بارتش نیست) (فیروز آبادی - ارتش مظلوم واقع شده است) می فرمائید کارخانجات تسلیحات همه روزه یکعده از کارگران را مرخص میکنند پریروز این را بنده توضیح دادم که این کارخانجات چون برای دولت متفق ما کار میکردند کارگرانشان اضافه میشد پول هم از آن منبعی که ما اسلحه میساختیم بآنها داده میشد الان هشت ماه تمام است که این پول قطع شده است یك مساعده هائی وزارت مالیه بما داد ما آن کارگرانیکه از قدیم در تسلیحات بودند نگاه داشتیم و کارگرانیکه جدیداً برای مسلسل سازی جهت متفقین گرفته بودیم آنها را تدریجاً کم کردیم همین راهم که شما تصویب نمیکنید پس ما از کجا مزد اینها را بدهیم (کامبخش — ما آنها را میگوئیم بدهید) ماوقتی پیشنهاد میکنیم که اعتبارات اینها را بدهید برای این است که خودمان در زحمتیم . ما برای این کارگرها بیست سال زحمت کشیده ایم میخواهیم نگذاریم ولی وقتی حقوق ندارد چطور نگذاریم این روز مزد است ده روز پانزده روز فرجه میدهیم بعد بالاخره میگوئیم بروند جای دیگر کار بکنند شما اعتبار بدهید بعد اگر ما نکردیم آنوقت بفرمائید ارتش مسئول است .

۳ - اعلام تنفس و تعطیل جلسه

نایب رئیس - اگر اجازه بفرمائید جلسه را تعطیل کنیم بعنوان تنفس . جلسه فردا ساعت نه . دستور بقیهٔ همین مذاکرات

(مجلس یکساعت و نیم بعداز ظهر بعنوان تنفس تعطیل شد)

نایب رئیس مجلس شورای ملی
ملك مدنی

اخبار مجلس

گزارش کمیسیون عرایض و مرخصی

کمیسیون جدید عرایض و مرخصی در تاریخ ۲۹ آذرماه ۱۳۲٤ از آقایان زیر تشکیل.

رئیس - آقای سلطانی - مخبر آقای حاذقی - عضو آقای امینی نایب رئیس - آقای افشار صادقی منشی - آقای سنندجی - عضو - آقای خلیل دشتی

وبنمداد (۸۰) نامه رسیدگی واز اداره دبیرخانه بوزارتخانه های مربوطه رجوع وبرای رفع نگرانی (۵۰) پاسخنامه نیز جوابا بمتظلمین ابلاغ گردید کمیسیون عرایض کمافی السابق روزهای یکشنبه سه شنبه وپنجشنبه تشکیل خواهد شد

رئیس اداره دبیرخانه مجلس شورایملی

شماره ۱۸۱۸٦ ۲٤ر۱۰ر۱

تصویب نامه ها

وزارت دارائی

هیئت وزیران درجلسه ۲۸ آذر ماه ۱۳۲٤ بنابر پیشنهاد شماره ۲۸۹۰۵-۲۸ر۹ر۱۳۲٤ وزارت دارائی تصویب نمودند که سفارش ورود انواع کاغذ ومقوا و کاربن که بموجب آئین نامه شماره ۱۹ر۱۸۲ در انحصار دولت بوده آزاد باشد وارد کنندگان میتوانند پس از پرداخت حقوق وسایر عوارض گمرکی کالای خود را از گمرك خارج و آزادانه بفروش رسانند

تصویب نامه در دفتر نخست وزیر است

م — ۵٦٦۳ نخست وزیر

❀❀❀

هیئت وزیران در جلسه ۲۸ آذر ماه ۱۳۲٤ بنابه پیشنهاد شماره ۲۸۹۰۹ وزارت دارائی تصویب نمودند که سفارش ورود لوازم طبی و دندانسازی و همچنین دارو و مواد داروئی و شیمیائی آزاد باشد و وارد کنندگان میتوانند کالای متعلق بخود را پس از پرداخت حقوق وسایر عوارض گمرکی از گمرك خارج و آزادانه بفروش برسانند بنگاه داروئی نیز موظف میباشد در اول هر سال صورت احتیاجات مربضخانه ها را باتصویب وزارت بهداری باداره نظارت بازرگانی ارسال دارد و اداره اخیرالذکر هم درصورت محدود بودن سهمیه باید مقدم بر همه پروانه ورود داروی مورد احتیاج بنگاه داروئی را صادر نماید کوکائین و مشتقات آن مرفین و مشتقات آن بامواد مشابه آن وبلودومتیلین وپنسیلین ازمقررات این تصویب نامه خارج است که کماکان در انحصار دولت خواهد بود

تصویب نامه در دفتر نخست وزیر است .

م — ۵٦٦۲ نخست وزیر است

سؤالات نمایندگان

جناب آقای وزیر دارائی

بیش از سه ماه است که قسط دوم وجه ساختمان بیمارستان بندر پهلوی پرداخته نشده است خواهشمندم تصریح بفرمائید که دولت از پرداخت این مبلغ خودداری میکند؟ یا اینکه اعلیحضرت شاه چنین دستوری صادر و دستور عدم پرداخت وجه مزبور را داده اند

دکتر کشاورز

ریاست معظم مجلس شورای ملی

چون عامه مردم مایلند که بدانند از سال ۱۳۲۰ دولت چه مبلغ از راه‌آهن عایدات داشته و متفقین چه مقدار کالا ومهمات وچه تعدادی افراد با این راه حمل کرده‌اند و دولت چه مبلغ کرایه و روی چه ماخذی گرفته وآن کرایه چه شده‌است و فعلا چه مبلغ دولت طلبکار است وچون عواید راه‌آهن باید صرف ساختمان راه بشود باید معلوم که چرا در ساختمان راه تاخیر میشود بوسیله آن ریاست محترم‌از وزارت‌راه مراتب‌بالا سئوال‌میکنم و استدعا دارم این سئوال را رسما ابلاغ فرمائید تابرای جواب حاضر شوند.

انتصابات واحکام

وزارت دارائی

آقای کاظم گیتی کارمند منتظر خدمت‌بنظارت راه تهران منصوب شدند

آقای علی‌اکبر ناصری کارمندضرابخانه بدرآمد داخلی منصوب شدند

آقای مجد ابراهیم دانش پژوه کارمند دارائی گیلان به‌شفارود منصوب شدند

آقای حسین مکرم کارمند اقتصاد به اداره مراسلات منصوب شدند

آقای‌علی‌قنبر تبریزی کارمنددارائی‌قزوین منتظر خدمت شدند

آقای یدالله قریشی کارمند سنزواران منتظر خدمت شدند

آقای کاظم‌فقیه‌نیاکارمند منتظر خدمت‌بدارائی مشهد منصوب شدند

آقای محمدعلی نگهبان کارمند منتظر خدمت بدارائی شیراز منصوب شدند

آقای اسمعیل کاشانیان کارمند مالیات مستقیم به دیوان محاسبات منصوب شدند

آقای هوشنك رام کارمند کارگزینی منتظر خدمت شدند

آقای‌خلیل پورات شکری کارمند نظارت‌مالی به دارائی اهواز منصوب شدند

وزارت کشور

آقای هرمز احمدی از تاریخ ورود بمحل ماموریت بسمت فرمانداری بروجرد منصوب شدند

❀❀❀

آقای احمد صلاحی کارمند منتظر خدمت از تاریخ ورود به محل ماموریت‌بسمت فرمانداری‌همدان منصوب‌شدند

❀❀❀

آقای لطیف امامی خامنه کارمند منتظرخدمت از تاریخ ۳ر۱۰ر۱۳۲۴ بسمت بخشداری سعادت آباد منصوب شدند

❀❀❀

آقای ابوتراب مکرمی کارمند اداره امورشهرداریها از تاریخ ورود بمحل مأموریت بسمت معاون و ریاست دفتر فرمانداری شاهرود منتقل‌شد

چاپخانه مجلس